

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Гуманітарно-правовий факультет

Кафедра прикладної лінгвістики

Пояснювальна записка
до дипломної роботи
магістра

на тему: «Організація дистанційного навчання у закладах вищої освіти України
(на матеріалі завдань з курсу «Лінгвістика тексту»)»

ХАІ.703.723лМ. 20О.035.715л23. ПЗ

Виконав: студент II курсу, групи 723лМ
Спеціальності 035 «Філологія»
Освітня програма «Прикладна
лінгвістика»

Чеботар Іван Миколайович

Керівник: канд. пед. наук, старший
викладач кафедри прикладної лінгвістики
Юткало С.Ю.

Рецензент:

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет _____ Гуманітарно-правовий
 (повне найменування)
 Кафедра _____ Прикладна лінгвістика
 (повне найменування)
 Рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
 Спеціальність _____ 035 Філологія
 (код та найменування)
 Освітня програма _____ Прикладна лінгвістика
 (код та найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

В.В. Рижкова

(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Чеботар Іван Миколайович

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема дипломної роботи Організація дистанційного навчання у закладах вищої освіти України (на матеріалі завдань з курсу «Лінгвістика тексту»

керівник дипломної роботи Юткало Світлана Юріївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Університету від «19» жовтень 2020 р. № 1749-УЧ

2. Термін подання студентом дипломної роботи «01» грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи Теоретична частина: праці науковців, що торкаються дослідження дистанційного навчання, його створення за допомогою різних систем, методів використання у сучасній освіті та праць, щодо створення різних курсів та тестових завдань за лекційним матеріалом
Практична частина: створення лекційного матеріалу та тестових завдань за дисципліною «Лінгвістика тексту» використавши платформу Mentor на базі Moodle, перевірка оцінки тестів та аналіз вихідних даних.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік завдань, які потрібно розв'язати)

1. Проаналізувати теоретичне підґрунтя форми дистанційного навчання, вивчити матеріал щодо створення курсу за допомогою системи Moodle. 2. Визначити, дослідити та розробити лекційний матеріал за курсом «Лінгвістика тексту». 3. Створити тести до лекцій використовуючи системи Moodle. 4. Перевірити на практиці тестові завдання. 5. Провести аналіз результатів перевірки тестів, зробити висновки та вдосконалити їх. 5. Перелік графічного матеріалу Рисунків – 32, діаграм – 1, презентація в Power Point – 20 слайдів

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділи 1-2	Юткало С.Ю. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики		
Спецчастина (програмування)	Кіріленко О.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інженерії програмного забезпечення		

Нормоконтроль _____ В.В. Рижкова « _____ » _____ 2020 р.
(підпис) (ініціали та прізвище)

7. Дата видачі завдання «25» жовтня 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретична частина: зібрати та систематизувати теоретичний матеріал стосовно загальної характеристики дистанційного навчання; визначити основні особливості підбору та розробки навчальних матеріалів для створення дистанційного курсу; з'ясувати особливості створення тестових завдань за допомогою системи Mentor на базі Moodle.	20 березня 2020	
2	Завершити роботу над теоретичними аспектами дослідження. Практична частина: відібрати та розробити лекційний матеріал за дистанційним курсом «Лінгвістика тексту»; створити тестові завдання за навчальним матеріалом курсу використавши систему Mentor на базі Moodle.	22 травня 2020	
3	Спецчастина: перевірити лекційний матеріал та якість тестів на практиці, проаналізувати вихідні дані та внести корективи, якщо вони потрібні.	26 жовтня 2020	
4	Підготувати дипломну роботу в повному обсязі для подачі на попередній захист.	05 листопада 2020	

Здобувач вищої освіти _____ І. М. Чеботар
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ С. Ю. Юткало
(підпис) (ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти дистанційного навчання	9
1.1. Дистанційне навчання та його основні положення.....	9
1.2. Головні переваги дистанційного навчання в сучасному світі.....	14
1.3. Основні положення інтернет-освіти	18
1.4. Форми та методи дистанційного навчання	20
1.5. Основні методи розробки навчальних матеріалів дистанційного курсу.....	24
1.6. Базові особливості підготовки матеріалів курсів дистанційного навчання.....	25
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1	32
Розділ 2. Лінгвістика тексту як мовознавча дисципліна.....	34
2.1. Визначення лінгвістики тексту	34
2.2. Предмет та об'єкт лінгвістики тексту.....	35
2.3. Основні напрямки сучасного розвитку лінгвістики тексту.....	37
2.4. Методи лінгвістики тексту	38
2.5. Проблеми сприйняття тексту	44
2.6. Структура тексту	47
2.7. Типи текстів	48
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2	52
РОЗДІЛ 3. Параметри лекційного матеріалу та тестових завдань	54
3.1. Види технічних засобів дистанційного навчання.....	54
3.2. Типи та системи дистанційного навчання	57
3.3. Особливості створення дистанційного матеріалу	61

	5
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3	70
РОЗДІЛ 4. Основні положення тестів як систематизація знань	72
4.1. Основна мета тестових завдань та класи, на які вони розподіляються	72
4.2. Вимоги до складання тестових завдань.....	77
4.3. Переваги та недоліки автоматизованого тестування	83
4.4. Опис різних методик оцінювання відповідей студентів на тестові завдання.....	85
4.5. Основи роботи з платформою Mentor ґрунтуючись на базі Moodle	86
4.6. Розроблення тестів контролю якості для студентів на дистанційному навчанні.....	92
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 4	104
ВИСНОВКИ	106
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	109
ДОДАТКИ	114

ВСТУП

Не секрет, що нині будь-яка освічена людина має володіти чималим багажем знань. Причому, дуже важливо цей багаж постійно оновлювати, інакше буде важко наздогнати стрімкий перебіг життя. А відстати від нього – означає бути неконкурентоздатним на ринку праці, втратити можливість одержати бажану роботу. Вирішити цю і багато інших проблем допоможе дистанційне навчання.

Дистанційне навчання має чимало переваг. Серед них і можливість розумно розпоряджуватись власним часом, і змога безперервно підтримувати темпи навчання з будь-якої зручної точки (головне мати сучасний девайс та бути в зоні мережі інтернет), і навіть можливість зекономити чималу кількість грошей (зазвичай, навчання онлайн коштує на 25-40% дешевше, ніж оффлайн). І це лише основні переваги!

Беручи до уваги всі ці фактори, просто неможливо заперечувати, що роль дистанційного навчання сьогодні є не менш важливою, ніж стаціонарне навчання.

Тому **актуальністю** нашого дослідження є можливість використання зручної та доступної кожному моделі навчання, яке може відбуватися за будь-якої відстані та бути максимально ефективною та зручною як для викладача, так і для студента.

Новизна нашого дослідження відносно дистанційного навчання полягає в тому, що теоретичні дані поєднуються з практичними, формуючи певні закономірності та досліджуючи сферу дистанційного навчання як окрему, самостійну галузь навчання.

Об'єктом нашого дослідження є тестові завдання, які ми створили з метою перевірки засвоєння матеріалу, а **предметом** відповідно, є конспекти лекцій, які слугують матеріалом складання тестових завдань.

Мета дослідження полягає у наступних аспектах:

1. Виведення дистанційного навчання на новий рівень за допомогою удосконалення старих технік навчання та введення нових.

2. Робота з учнями та методами їх заохочення до дистанційного методу навчання.

3. Робота з викладачами: семінари та мастер-класи щодо складання інтерактивних та креативних завдань за допомогою численних інтернет-ресурсів, бо дистанційне навчання – це, в першу чергу, навчання сучасності.

Завданням нашої роботи було:

1. Дослідити головні положення та особливості дистанційного навчання.

2. Скомпонувати теоретичні й практичні доробки з курсу «Лінгвістика тексту».

3. Формалізувати лекції з курсу «Лінгвістика тексту».

4. Розробити оптимальні тести до лекцій та провести аналіз їх ефективності на основі матеріалу лекцій.

Методами нашого дослідження є автоматична обробка текстової інформації.

Матеріалом дослідження слугувала література з дистанційного навчання, з якої відбиралася інформація для створення конспекту лекцій.

Теоретична цінність роботи полягає в правильному підборі та сортуванні інформації, поданої в лексичному матеріалі.

Практична цінність зумовлена придбанням необхідних навичок для розробки різнопланових, професійно побудованих тестових завдань.

Публікації.

1. Чеботар І.М. Дистанційне навчання та його основні положення / Іван Миколайович Чеботар // XIII Міжнародна науково-практична конференція «Dynamics of the development of world science». – Ванкувер : Науково-видавничий центр, 2020 – С. 379 – 385.

2. Чеботар І.М. Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна / Іван Миколайович Чеботар // V Міжнародна науково-практична конференція

«пріоритетні напрями наукових досліджень». – К. : Міжнародний центр науки і досліджень, 2020 – С. 75 – 76.

3. Чеботар І.М. Основні форми та методи дистанційного навчання / Іван Миколайович Чеботар // XIII Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями наукових досліджень». – К. : Міжнародний центр науки і досліджень, 2020 – С. 61 – 62.

Апробації:

1. II Науково-практична конференція «Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень», вересень 2020 Київ, Україна.

2. V Міжнародна науково-практична конференція «Знання, освіта, освіченість в умовах трансформації цивілізаційних процесів – 2020», жовтень 2020 Київ, Україна.

3. IV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні перспективи розвитку науки», жовтень 2020 Львів, Україна.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти дистанційного навчання

1.1. Дистанційне навчання та його основні положення

Як показують реалії нашого життя, технічний прогрес не стоїть на місці – він стрімко рветься вперед, незважаючи на всілякі перешкоди. Ось тепер з'явився у нас Інтернет, який своїми ділами перевернув всі існуючі поняття минулих років. Дійсно, розвиток системи Інтернету показав всім нам реалізацію багатьох проблем. До таких проблем ми можемо сміливо віднести ідею відкритої освіти. Така система навчання дає можливість багатьом учням відкрити для себе безліч інформаційних даних, які дають можливість значно скоротити процес засвоєння необхідної інформації.

Незначний за обсягом час існування системи дистанційної освіти, що базується на використанні сучасних технічних засобів збереження та доставки інформації, масової комунікації, не сприяє створенню розвинених наукових теорій у цій галузі. У тому вигляді, в якому вони вже існують, вони більше стосуються технічної й організаційної сторін функціонування цієї системи. Суто психологічні і педагогічні аспекти системи дистанційної освіти до сьогодні залишаються найменш науково-теоретично обґрунтованими й усвідомленими. Однак вітчизняний і зарубіжний досвід практики дистанційної освіти, що вже склався, наближає нас до розуміння сутності та особливостей цієї системи, заснованої на використанні специфічних освітніх технологій, сучасних методик навчання, технічних засобів і способів передачі інформації, інформаційних та телекомунікаційних технологій, дає змогу осмислити їх на рівні теоретичної концепції. Базовим для створення будь-якої концепції є визначення основних її понять.

Аналіз та узагальнення літературних джерел свідчать, що сьогодні є різні трактування сутності дистанційної освіти, які відображають різноманіття підходів до його тлумачення. У багатьох випадках термін «дистанційна освіта» використовується поряд або замість терміна «дистанційне навчання».

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, у цьому визначенні наголошується на розумінні дистанційної освіти як комплексу послуг, якими може скористатися будь-яка людина. Другий аспект у цьому визначенні пов'язаний з розумінням цієї системи як технічної, що підкреслюється поняттям інформаційно-освітнього середовища, і трактується як сукупність інформаційних ресурсів, технічних засобів і каналів телекомунікації.

Система відкритої освіти при допомозі використання існуючих засобів телекомунікацій, дає можливість залучити школяра до використання інформації, яка належить цілому світові. При чому, вона дозволяє молодій людині повністю реалізувати свої потенційні можливості. І, виходячи з існуючої ситуації, можна зробити висновок, що без такого підходу являється неможливим розвиток індивідуальності, а в загальних рисах – неможливість еволюції та розвитку суспільства.

Дистанційна освіта характеризується також як якісно новий, прогресивний вид навчання, що виник в останній третині ХХ ст. завдяки новим технологічним можливостям, які з'явилися внаслідок інформаційної революції, і на підставі ідеї відкритої освіти. В основу цього виду навчання покладено самостійну інтерактивну роботу студента зі спеціально розробленими навчальними матеріалами.

У праці А. Андреева і В. Солдаткіна *дистанційне навчання* розглядається як нова організація освітнього процесу, що базується на принципі самостійного навчання студента. Середовище навчання в цьому випадку характеризується тим, що студенти здебільшого віддалені від викладача в просторі або у часі. Водночас вони мають можливість у будь-який момент встановлювати і підтримувати діалог за допомогою засобів телекомунікації [2, с. 115].

В іншому місці ці автори визначають дистанційне навчання вже як цілеспрямований, організований процес інтерактивної взаємодії тих, хто навчає, і студентів між собою і з засобами навчання, інваріантний до їхнього розташування в просторі і часі, що реалізується у специфічній дидактичній системі. Отже, на відміну від попередніх, у цих визначеннях є вказівка на процесуальний характер зазначеної системи навчання, наявність у ньому інтерактивної взаємодії, що поширюється не тільки на учасників навчального процесу, але й на засоби навчання, інваріантність цієї взаємодії та його реалізація шляхом використання специфічної дидактичної системи.

А. Андреев і В. Солдаткін подають ще одне визначення, в якому дистанційне навчання тлумачать як сукупність інформаційних технологій, що забезпечують надання студентам основного обсягу досліджуваного матеріалу, інтерактивну взаємодія тих, кого навчають, і тих, хто навчає, у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного навчального матеріалу, а також оцінку їхніх знань і навичок, отриманих у процесі навчання. На думку авторів, дистанційне навчання це новий щабель заочного навчання, на якому забезпечується застосування інформаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, відео- та аудіотехніки, космічної й оптико-волоконної техніки [2 с. 117].

Ще в одному визначенні, яке наводить В.І. Овсянніков, дистанційна освіта охарактеризована як планований процес навчання (вивчення), в якому використовується широкий спектр технологій задля того, щоб налагодити контакт зі студентами на відстані, з метою забезпечення взаємодії з ними й атестації знань, які вони одержали [34, с. 97].

Як бачимо, всі наведені визначення відображають одну або декілька аспектів складного і багатогранного явища, пов'язаного з освітою на відстані за допомогою сучасної комп'ютерної техніки.

На нашу думку, доволі вичерпне визначення наводить А.А. Андреев, який враховує всі характерні риси і варіанти організації системи дистанційної освіти

в її повному обсязі: «Дистанційна освіта – це синтетична, інтегральна гуманістична форма навчання, яка базується на використанні широкого спектра традиційних і новітніх інформаційних технологій та їхніх технічних засобів, що застосовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, діалогового обміну між викладачем і тим, хто навчається, причому процес навчання взагалі некритичний щодо їхнього розташування в просторі та часі, а також щодо конкретної освітньої установи».

Відповідно до цього визначення, дистанційного навчання постає як особлива педагогічна технологія XXI ст., що базується на відкритому навчанні з використанням сучасних телекомунікацій для спілкування (здобувач вищої освіти – викладач, здобувач вищої освіти – студент, здобувач вищої освіти – інформація) в інформаційному просторі. Головна особа дистанційного навчання – студент [2, с. 110].

Розглядаючи сутність дистанційної освіти і дистанційного навчання, більшість авторів визнає, що ідея не нова, оскільки її елементи реалізуються в заочній й екстернатній формах навчання.

Традиційна очна освіта також містить багато елементів, спільних з дистанційною. Це застосування комп'ютерів і телекомунікацій, що дають змогу трансформувати традиційні види занять. Введення модульної системи і гнучкого графіка вивчення дисциплін, збільшення частки самостійної навчальної й дослідної роботи студентів, інші заходи, що дозволяють модифікувати цю форму освіти.

На відміну від очної, заочна форма навчання характеризується досить жорстким регламентом: настановчі заняття, міжсесійна робота, екзаменаційно-залікові сесії, жорсткий перелік дисциплін для вивчення, обмежене використання засобів нових інформаційних технологій, особливо в міжсесійний період, незначний час контакту тощо.

Однак, як підкреслює багато авторів, заочне навчання не можна плутати з дистанційним. Заочне навчання лише прообраз дистанційного. Набагато простіше реалізовувати концепцію дистанційного навчання в тих навчальних

зкладах, які мають досвід заочного навчання. Натомість необхідно чітко уявляти принципові відмінності стандартів заочного навчання і нових ідей дистанційного навчання.

Так, заочне навчання передбачає одержання конкретної спеціальності за цілком визначеним навчальним планом. Дистанційне навчання більш демократичне. Студент може вибрати будь-який курс або систему курсів, не пов'язуючи це з одержанням конкретної спеціальності.

При заочному навчанні зазвичай плануються очні заняття, коли студенти збираються разом для прослуховування оглядових лекцій, виконання лабораторних робіт, складання заліків та іспитів. При дистанційному навчанні такі сесії не плануються.

Заочне навчання орієнтується на друкарські матеріали, що пересилаються звичайною поштою. Дистанційне навчання у своїй основі базується на використанні комп'ютерних і телекомунікаційних технологій.

При дистанційному навчанні забезпечується систематична й ефективна інтерактивність, причому не тільки між тими, хто навчає, і тими, кого навчають, але й останніх між собою, незалежно від того, на якому носії розміщено основний зміст навчання. Така взаємодія здійснюється на основі комп'ютерних телекомунікацій, але зберігаються всі елементи навчально-виховного процесу (викладач, підручник, засоби навчання, методи навчання й організаційні форми), чого не можна сказати про заочну форму навчання.

Тепер можна зробити висновок, що одним з найбільш динамічно розвинутих напрямків доступної освіти буде дистанційна освіта, яка буде давати можливість реалізувати такі принципи освіти:

1. Доступність до с існуючої системи навчання, яка включає подолання різних фізичних обмежень людини, та розширення аудиторії учнів.
2. Індивідуальний напрямок системи навчання, створення комфортних умов для учнів та викладачів, врахування індивідуальних психологічних особливостей учнів, таких як сприйняття, мислення та пам'яті, індивідуальний темп навчання.

3. Постійний розвиток інформаційної компетентності, навичок в роботі із сучасними засобами інформатики та телекомунікації.

4. Соціалізація процесу навчання, урахування особистісно-комунікативних особливостей учнів.

Система дистанційної освіти проводиться шляхом реалізації дистанційного навчання.

Основними завданнями дистанційного навчання в системі загальної середньої освіти є наступне: індивідуалізація навчання, розширення можливостей доступу дітей та молоді до якісної освіти, забезпечення високої якості навчання учнів незалежно від місця їх перебування, значне підвищення ефективності навчальної діяльності учнів, забезпечення можливості учням більш глибоко вивчати обрані загальноосвітні предмети з використанням існуючих сучасних інформаційних технологій, задання можливості учням навчатися у тих педагогів, які спеціалізуються на викладанні конкретних дисциплін на поглибленому профільному рівні, створення додаткових можливостей для спілкування учнів з педагогами, а також у спілкуванні учнів між собою, в рамках активного творчого вивчення конкретної дисципліни, підвищення ефективності діяльності органів управління процесами освіти за рахунок можливості організувати дистанційний моніторинг, підвищення ефективності організації навчальних процесів за рахунок використання при викладанні дисциплін сучасних перспективних технологій.

1.2. Головні переваги дистанційного навчання в сучасному світі

Без навчання протягом усього життя в сучасному світі не обійтись, адже будь-яка освічена людина має володіти чималим багажем знань. Причому дуже важливо цей багаж постійно оновлювати, інакше важко буде наздогнати стрімкий перебіг життя. А відстати від нього – означає бути неконкурентоспроможним на ринку праці, втратити можливість одержати

бажану роботу. Вирішити цю й багато інших проблем допоможе дистанційне навчання.

Про дистанційне навчання батьки задумуються найчастіше після закінчення початкової школи. Та експерти наголошують, що, обираючи домашню освіту, дистанційно від школи, насамперед варто орієнтуватися на потреби й індивідуальну готовність дитини.

Популярність дистанційної освіти різко зросла за останні роки. Ця форма навчання є найбільш гнучкою та доступною для багатьох, хто хоче здобути знання. Багато було сказано на користь дистанційної освіти, і, можливо, не менше про недоліки цієї форми навчання. Мета цієї статті – проаналізувати важливість причин впровадження дистанційної освіти у наше повсякденне життя.

До плюсів дистанційної форми навчання відносяться:

1. Гнучкість – учень може навчатися в зручній для себе час та в індивідуальному темпі, незалежно від місця проживання/перебування. Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є, передусім, її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання, що дозволяє йому працювати чи паралельно вчитися на стаціонарі в іншому місті чи навіть країні. Окрім того, заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, а також постійні консультації з викладачем надають цій формі самоосвіти додаткові переваги перед заочною.

2. Якісні матеріали (дистанційні курси розробляються відповідно до програм, затверджених МОН, але не обмежуються лише одним підручником й включають інформацію з кількох джерел, медіа-файли, коментарі вчителя, посилання на статті тощо).

3. Індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням його здібностей та потреб. При традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім учням групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для

організації індивідуального підходу. Студент сам вибирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у вчителя відповіді на всі запитання.

Учням дистанційно не потрібно турбуватися про те, що вони відстануть від своїх однокурсників. Завжди можна повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відео-лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі теми можна пропустити. Головне, успішно проходити проміжні і підсумкові атестації.

4. Оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями. Сучасна людина має володіти чи не системою завчених знань, а системою навичок, умінь, пов'язаних з творчістю, здатністю до оновлення, самонавчання, підключенню до нових масивів інформації. Майбутня виробнича діяльність студентів, які закінчують вузи і коледжі, має соціальну значимість, бо рішення як технологічних, так і морально-етичних, економічних, соціальних проблем у світі глобалізації економіки, політики і свідомості людини стає необхідним для сучасного працівника.

5. Можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому чи офісу, перебуваючи в будь-якій точці світу. Щоб приступити до навчання, необхідно мати комп'ютер з доступом в Інтернет. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад – безсумнівний плюс для людей з обмеженими можливостями здоров'я, для проживаючих в важкодоступних місцевостях, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі, батьків з маленькими дітьми.

6. Навчання без відриву від основної діяльності. Дистанційно можна навчатися на декількох курсах одночасно, отримувати чергову вищу освіту. Для цього зовсім не обов'язково брати відпустку за основним місцем роботи, виїжджати у відрядження. Існують освітні організації, які організують корпоративне навчання (підвищення кваліфікації) для співробітників фірм і держслужбовців. У цьому випадку навчання не перериває трудового стажу, а вивчені питання можна відразу застосувати в трудовій діяльності.

7. Мобільність. Зв'язок з викладачами, репетиторами здійснюється різними способами: як онлайн, так і оффлайн. Проконсультуватися з вчителем за допомогою електронної пошти іноді ефективніше і швидше, ніж призначити особисту зустріч при очному або заочному навчанні.

8. Комфорт для вчителя. Вчителі, викладачі, дистанційні викладачі можуть приділяти більше уваги більшій кількості студентів і працювати, навіть коли вони перебувають у відрядженні або на конференції за кордоном.

Враховуючи всі позитивні наслідки використання дистанційного навчання можна зробити висновок, що це є ефективним за умови поєднання з традиційними методами та сприяє якісному формуванню вмінь та навичок студентами [25, с. 144]. Основні переваги дистанційного навчання проілюстровані нижче (див. Рис. 1).

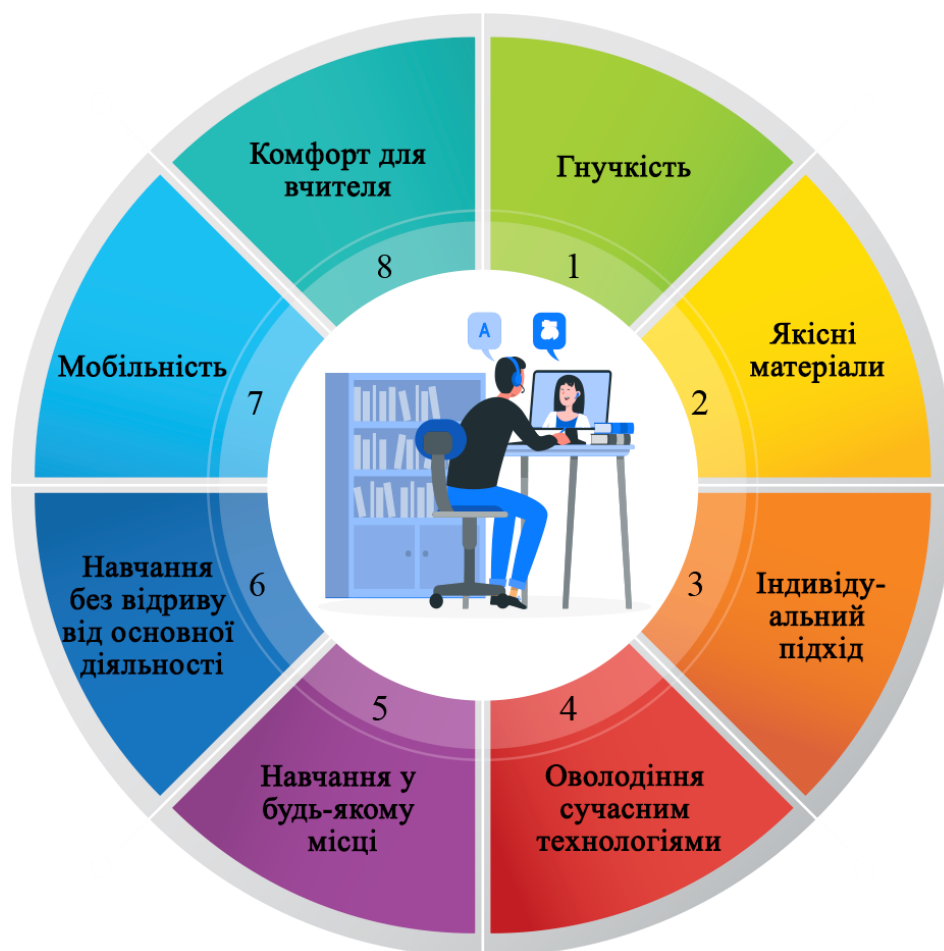

Рис. 1 Основні переваги дистанційного навчання

Підсумовуючи вище можна відокремити переваги використання дистанційного навчання:

- підвищенню інтересу й загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу;
- індивідуалізації навчання: кожен працює в режимі, який його задовольняє;
- об'єктивність контролю;
- активізація навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подачі інформації, змагання студентів з машиною та з самими собою, прагненню отримати вищу оцінку;
- формування вмінь та навичок для здійснення творчої діяльності;
- виховання інформаційної культури;
- оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації;
- доступ студентів до банків інформації, можливість оперативно отримувати необхідну інформацію;
- інтенсифікація самостійної роботи студентів;
- зростання обсягу виконаних на урок завдань.

1.3. Основні положення інтернет-освіти

Веб-сайт навчальний заклад створюється за допомогою активного використання інформаційно-комунікаційних технологій у практичній роботі навчального закладу, як інструмент, який вимірює діяльність усіх учасників, які працюють.

На веб-сайті є відомі спеціалісти, які навчаються та займаються науковою діяльністю, навчаючись у публічних органах, доступних для всіх бажаючих.

Діяльність представлених можливостей, цілі, вимоги, артерії та організації організації, закладені на освіту та розроблені, вимагають вимагати, щоб організація отримала необхідні можливості роботи шкільного сайту в рамках модернізації системи навчання в інформаційній галузі.

Керівник навчального закладу призначає веб-сайт редактора, який не використовує інформацію щодо покращення інформації про розміщення інформації, а також про видалення чи оновлення попередніх даних.

Створення і підтримка веб-сайту є предметом діяльності навчальних закладів. Веб-сайт – це не окремий спеціальний вигляд діяльності, він використовує у своєму процесі комбінування, службу, офіційну публікацію, інформацію про роботу з використанням інтерактивної роботи комунікацій та в той же час, що представляється актуальним результатом роботи школи.

Отже, нам вдалось знайти основні положення дистанційного навчання.

1. Положення про дистанційне навчання розроблене на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 №1494 «Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки».

2. Дистанційне навчання в Україні реалізується через систему дистанційного навчання, яка є частиною системи освіти України, з нормативно-правовою базою, організаційно оформленою структурою, кадровим, системотехнічним, матеріально-технічним та фінансовим забезпеченням, що реалізує дистанційне навчання на рівнях загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, а також самоосвіти.

3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4. У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні курси – інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими навчальними дисциплінами.

1.4. **Форми та методи дистанційного навчання**

У дистанційному навчанні використовують традиційні форми навчання, тільки дещо модифіковані. Розглянемо деякі з них.

Одна з найважливіших форм навчальних занять – лекція. Шкільна лекція – така форма навчання, за якою вчитель, викладаючи навчальний матеріал, допомагає учням сформулювати проблеми; опанувати логіку пізнання; зробити власні відкриття [19, с. 25].

За умов застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій загальні вимоги до лекції зберігаються. Лекції при дистанційному навчанні можуть проводитися в реальному і нереальному часі, фронтально й індивідуально. Доцільним є проведення «електронних лекцій». Під електронними лекціями прийнято розуміти набір навчальних матеріалів в електронному вигляді, що включає текст лекцій, демонстраційний матеріал, додаткові відомості з теми лекції та ін., оформлені у вигляді окремих файлів.

Електронні лекції мають свої особливості, які відрізняють їх від традиційних: чітко структурований зміст; блокова схема побудови матеріалу; розвинена гіпертекстова структура; використання додаткових прийомів викладу матеріалу (звук, анімація, графіка). Електронна копія друкованого тексту лекції є однією з примітивних варіантів електронних лекцій. Єдина перевага електронних копій – простота складання. У виняткових випадках електронні копії можуть частково замінити повноцінні електронні лекції.

Створити електронну лекцію під силу кожному вчителю – достатньо відсканувати потрібний теоретичний матеріал, розмістити в певній послідовності, пов'язати гіперпосиланнями – лекція готова!

Надавати допомогу в самостійному опануванні навчальним матеріалом та керувати роботою учнів допомагають учителям консультації. Вони можуть бути індивідуальні й групові. Консультації із застосуванням засобів інформаційних та телекомунікаційних технологій: телефону, електронної пошти, Skype, відео- й телеконференцій.

При викладанні всіх навчальних дисциплін після опрацювання певної навчальної теми широко використовують семінари – дискусію з розглянутої тематики. Недолік традиційних семінарських занять полягає в пасивності слухачів, створення видимості активності шляхом попереднього розподілу питань і виступів, відсутність справді творчої дискусії. Семінари за умов застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій можуть проводитися за допомогою комп'ютерних відео- й телеконференцій.

Як зазначають А.О Солодовник та В.Д. Шарко, у педагогічному аспекті відеоваріант нічим не відрізняється від традиційного, тому що учасники процесу бачать один одного на екранах моніторів комп'ютера [26, с. 68]. Віртуальні семінари – семінари, коли учасники не бачать один одного, а обмінюються тільки текстовими повідомленнями.

Семінари можуть проходити у нереальному масштабі часу і при цьому вчитель може оцінити активність кожного слухача. Якщо конференція не керується, то кожен учасник бачить на екрані всі тексти питань і відповідей інших учасників семінару.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й учнів у дистанційному навчанні. Форум може бути присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий.

Наприклад, під час роботи малої групи учнів над проектом, створюються форуми для кожної окремої групи з метою спілкування під час проведення дослідження над вирішенням поставленого для даної групи завдання, потім – обговорення загальної проблеми проекту усіма учасниками навчального процесу.

Ще один вид спілкування користувачів мережі в режимі реального часу це чат. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо або відео чат. Найбільш поширений текстовий чат. Голосовий чат дозволяє спілкуватися за

допомогою голосу, що під час вивчення, наприклад, іноземної мови у дистанційній формі є важливим моментом. Це реальна можливість мовної практики, яка проводиться у рамках запропонованої для дискусії проблеми, сумісної проектної діяльності, обміну інформацією.

Для організації дослідницької діяльності учнів в мережі Інтернет використовують веб-квести. Квести створюються для того, щоб учні вчилися використовувати отриману інформацію з практичною метою. Дана технологія сприяє розвитку критичного мислення, аналізу, синтезу і оцінки інформації. Робота з веб-квестами може бути запропонована і як домашнє завдання для учнів, які цікавляться предметом, її можна провести в класі за наявності здвоєних уроків. Реальне розміщення веб-квестів в мережі у вигляді веб-сайтів, створених самими дітьми, дозволяє значно підвищити мотивацію учнів та досягнення кращих навчальних результатів.

Технологія, що, за словами В. Царенко, дає можливість повною мірою відтворити умови спільної форми організації навчання, а саме семінарських і лабораторних занять, лекцій тощо – вебінар. При цьому учасники вебінару можуть фізично знаходитися в різних місцях, а їх взаємодія забезпечується завдяки активному застосуванню засобів аудіообміну та відеообміну даними і спільної роботи з різноманітними об'єктами [43].

Кожен учасник вебінару виконує свою роль, яка визначає інтерфейс віртуального класу і право на використання функцій, що може передаватися іншим учасникам.

Розширення можливостей учителя при застосуванні дистанційного навчання підсилює мотивацію навчання учнів. За допомогою дистанційної форми навчання можна брати участь у міжнародних Інтернет-проектах, проводити шкільну дослідницьку діяльність, бути активними учасниками Інтернет-олімпіад, творчих конкурсів.

Така форма сприяє використанню Інтернет-ресурсів, створенню власних мультимедійних презентацій, використанню інформаційно-комунікаційних технологій у позаурочний час. Використання учнями інформаційно-

комунікаційних технологій з елементами дистанційного навчання в освітньому процесі під час уроку та в позаурочній діяльності в школі з'явилося завдяки поширенню в педагогічному середовищі варіативних моделей проведення уроків: перше, проведення уроку гуманітарного циклу з використанням навчальних мультимедійних курсів на CD-ROM, друге, проведення уроку з застосуванням навчальних ресурсів мережі Інтернет.

Як зазначає Т. Дерба, у рамках дистанційної форми навчання можна виділити наступні модифікації:

1. Дистанційна форма навчання. Учень індивідуально записується на курс та навчається дистанційно за методикою відповідного навчального центру.

2. Дистанційно-очна форма навчання. Учень вивчає предмет у школі та має можливість додатково вивчати його дистанційно. Вчителем може бути шкільний учитель або викладач іншого закладу. За такої форми навчання дистанційні матеріали органічно залучаються в традиційний навчальний процес.

3. Класно-дистанційна форма. Учні одного класу (однієї школи) вивчають предмет за дистанційною формою. Вони мають можливість спілкуватися зі своїм учителем. Кількість очних уроків зменшується, вони перетворюються на очні консультації. У ролі вчителя виступає вчитель своєї школи.

4. Дистанційна форма навчання з учителем-куратором. Учні навчаються дистанційно, а вчитель з іншої школи. Причому шкільний вчитель із предмету дистанційного навчання є вчителем-куратором, він виконує функції консультанта на місці (роз'яснює школярам деталі дистанційного навчання та незрозумілі місця з предмету).

5. Учні беруть участь в окремих тематичних семінарах, які обговорюються на очних заняттях [16].

1.5. Основні методи розробки навчальних матеріалів дистанційного курсу

Процес створення дистанційного навчального курсу передбачає п'ять послідовних розділів:

- розділ інструкцій;
- інформаційна система ресурсу;
- керуючий розділ (тестування і механізм оцінки);
- комунікативний розділ (інтерактивна навчальна система);
- система управління, яка об'єднує їх [1, с. 40].

Відповідальність за розробку курсу лягає на кафедру, до навчального навантаження якої належить навчальна дисципліна.

Кафедра доручає розробку курсу викладачу або групі викладачів. Доручення на розробку курсу фіксується в індивідуальному плані роботи викладача до початку навчального року в розділі методична робота.

Після розробки кафедра приймає рішення про можливість передачі курсу на апробацію. У разі позитивного рішення викладач (викладачі) визначаються авторами курсу і мають права на усі функції керування курсом. У разі негативного рішення кафедра надає мотивований висновок і обсяг методичної роботи, який був зазначений в індивідуальному плані викладача, визначається як «невиконана».

Автори дистанційного навчального курсу враховують години за розробку (адаптацію) та оновлення дистанційного навчального курсу при використанні його у навчальному процесі за умов атестації розробленого курсу. Атестація курсу передбачає його оцінювання трьома видами експертиз і проводиться відповідно до «положення про атестацію дистанційних курсів».

Характер дистанційного викладання не тільки текст, але також цілісний процес, обчислювальний розшук інформації в інтернеті, переклад листами, з учителем вашого курсу, і з іншими студентами, шлях до баз даних, періодичні публікації новин, розподілені за допомогою Інтернет.

1.6. Базові особливості підготовки матеріалів курсів дистанційного навчання

Розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, інформатизація сучасного суспільства, зміни у способах розповсюдження та використання інформації суттєво впливають на процес у галузі нових технологій навчання. Одним із сучасних засобів реалізації процесу навчання, заснованого на інформаційно-комунікаційних технологіях, є дистанційне навчання. Використання дистанційних форм та методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного розвитку майбутніх фахівців, спонукає їх до самостійної роботи, формує інформаційну культуру, задає набуття інноваційних засобів отримання та застосування інформації. Можливості дистанційного навчання повністю відповідають соціальній політиці та підготовці майбутніх фахівців.

Дистанційний курс повинен відповідати вимогам галузевих стандартів щодо змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки, діючим в університеті регламентуючим документам щодо розробки навчально-методичних матеріалів, навчальним планам. Для уніфікації вимог до веб-ресурсу в університеті визначається наявність у складі курсів наступних структурних елементів навчально-методичного та дидактичного забезпечення:

- анотація;
- загальна інформація про курс (вступ);
- методичні рекомендації щодо використання веб-ресурсів курсу, послідовності виконання, особливостей контролю;
- робоча програма;
- підручник (навчальний посібник, конспект лекцій);
- консультації;
- методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів;
- практичні (семінарські, лабораторні) роботи;

- курсові роботи та методичні рекомендації щодо їх написання та захисту;
- тестові завдання для перевірки знань з дисципліни;
- глосарій;
- список рекомендованої літератури;
- автори змістовної частини дистанційного курсу;
- замість файлів з підручниками та методичними рекомендаціями можна розташувати гіперпосилання на такі у електронній бібліотеці університету.

Окремі елементи дистанційного курсу можуть бути не включеними до навчально-методичних матеріалів дистанційного курсу, якщо вони не передбачені навчальним планом (наприклад, курсові роботи та методичні рекомендації щодо їх написання та захисту).

Для реалізації вищевказаних структурних елементів університетській СДН Moodle викладачі можуть використовувати рекомендовані далі засоби, а також додаткові ресурси та види діяльності Moodle, які можуть зробити навчання студентів більш змістовним, корисним та привабливим [7, с. 244].

Значна частина навчальних годин при вивченні кожної дисципліни відводиться на самостійне опрацювання. У матеріалах дистанційного курсу необхідно розмістити додатковий теоретичний матеріал, завдання для самостійного виконання та методичний матеріал, який забезпечить елементів його якісне виконання студентами. Завдання формулюється у такій формі: текст завдання, форма подання результатів виконання, критерії оцінювання, термін виконання, список додаткових друкованих та Інтернет-джерел.

Індивідуальні завдання у дистанційному курсі Moodle розташовуються у вигляді виду діяльності Завдання. Свої результати виконання студент може представити безпосередньо у цьому виді діяльності письмово або надіслати файлом. Викладач оцінює надіслані на сервер відповіді та надсилає студентам коментарі з приводу результатів виконаного завдання.

Методичні рекомендації до самостійної роботи, видані автором або іншими викладачами, у дистанційному курсі можуть розташовуватися у секції із загальною інформацією про курс або у секціях відповідних тем у вигляді ресурсів файл або URL (веб-посилання) на відповідний ресурс у електронній бібліотеці Університету.

За відсутності виданих методичних рекомендацій автор готує методичний матеріал та розташовує його у курсі у вигляді ресурсів Файл або Сторінка (веб-сторінка).

Дистанційне навчання має майже такий само комплекс забезпечення, як і інші форми навчання. Велика увага у цьому комплексі приділяється системотехнічному забезпеченню, яке включає апаратні засоби, інформаційно-комунікаційне забезпечення, програмне забезпечення. Інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання у значній мірі використовують веб-ресурси навчальних дисциплін.

Робоча навчальна програма є обов'язковим елементом дистанційного курсу і повинна розроблятися відповідно діючих нормативних положень МОН України та університету. Студент повинен мати змогу побачити, чим керується викладач у дистанційному курсі при подачі матеріалу, постановці завдань, оцінюванні знань [36, с. 69].

В залежності від робочого навчального плану спеціальності робоча навчальна програма може містити:

- опис навчальної дисципліни;
- мета та завдання навчальної дисципліни;
- програма навчальної дисципліни;
- структура навчальної дисципліни;
- теми семінарських занять;
- теми практичних занять;
- теми лабораторних занять;
- самостійна робота;
- індивідуальні завдання;

- методи контролю;
- розподіл балів, які отримують студенти;
- мінімальні вимоги до знань та вмінь;
- методичне забезпечення;
- рекомендована література;
- інформаційні ресурси.

Текст дистанційного навчання, як правило, містить принаймні шість компонентів: самоперевірка, попередній органайзер, зміст, діяльність, зворотній зв'язок. Мета порівняння текстів дистанційного навчання - допомогти читачам вчитися самостійно. Автор головним чином відповідає за чіткий виклад концепції. У загальних темах традиційні тексти дають тему, не враховуючи здатність читача вчитися самостійно.

Тут текст дистанційного навчання відрізняється від традиційного. З точки зору організації змісту, створення тексту починається з аналізу вмісту, концептуального відображення та поділу вмісту на конкретний шаблон з використанням попередніх організаторів, дій, зворотного зв'язку, власних перевірок та після тестування.

Назви тем і підтем чітко висвітлені, тому читачі завжди знають, де вони перебувають і в якому напрямку рухаються. Розмір одиниць, розділів та уроків у тексті дистанційного навчання відповідає часу. Кожен підрозділ повинен містити відгуки про заходи, призначені студентам, щоб вони могли самостійно перевіряти результат своєї роботи.

З іншого боку, традиційні тексти зазвичай мають занадто «академічний» вигляд. Модульні курси дистанційні курси організовані як серія пов'язаних, але окремих модулів. Модуль називається самодостатнім навчальним матеріалом. Модуль – це набір друкованих навчальних матеріалів, що складається з добре спланованих записів про навчання та діяльність, які ретельно складаються, щоб студенти могли працювати самостійно у своєму власному темпі. Модулі можна розділити на під модулі, які можуть мати форму одиниці розділу та уроку [37, с. 84].

Розробка найкращого матеріалу вимагає залучення кількох авторів. У наступних розділах описано ролі кожного учасника курсу розвитку команди.

Координатор – це людина яка займається технічним супроводом наукових онлайн-проектів. Координатори є частиною цілої робочої групи, тому вони повинні мати навички колективної роботи, володіти терпінням і вмінням йти на поступки. Основні завдання координатора:

1. Готує бюджет курсу.
2. Готує графік розробки курсу.
3. Готує пропозицію курсу, включаючи план розробки та оцінки.
4. Забезпечує керівництво командою.
5. Забезпечує навчання для членів команди курсів разом із дизайнером навчальних матеріалів.
6. Координує з усіма авторами, редакторами та рецензентами
7. Графіки та графіки зустрічей команди.
8. Створює та підтримує курс.
9. Моніторинг та зв'язок прогресу та термінів.

Оцінювач вмісту або суддя – це людина, яка надає оцінку наукового матеріалу. Роль оцінювача вмісту полягає в:

1. Надає академічну та критичну підтримку автору на різних етапах процесу розробки курсу.
2. Перевіряє точність, актуальність та узгодженість змісту.
3. Оцінює навантаження студента на курс.
4. Оцінює відповідність вихідних матеріалів.
5. Надає письмовий або усний відгук письменнику.

Редактор – це дуже творча і відповідальна професія одночасно. Він відповідає за створення медіа-продукту: будь то стаття в газеті, випуск шоу на телебаченні і радіо або ціла книга. Основні функції редактора:

1. Перевіряє графіку, малюнки, таблиці тощо, їх корисність, розміщення в тексті.
2. Розробляє контент-презентації відповідно до керівництва стилем.

3. Перевірте правопис та надайте редакційні поради щодо стилю.
4. Консультує авторів щодо стилю письма та технічних аспектів мови.
5. Перевіряє діяльність, пов'язану з цілями, відповідним місцем розташування, ступенем складності та охопленням всього модуля / годину.
6. Редагує оригінал копії для обробки та перевірки точності інформації.

Автор – творець літературного, музичного, художнього твору чи іншого художнього втілення розумової діяльності. Основними завданнями автора є:

1. Порушує питання оцінки дизайну.
2. Готує художні твори для ілюстраторів та дизайнерів.
3. Підтвердження прочитання та перевірки набору матеріалів.
4. Транскрибує рукописи курсу, який вже пропонує дистанційне навчання.
5. Перевірте схему курсу та надайте коментарі / відгуки.
6. Записує призначений модуль та сценарії радіо та телебачення.
7. Забезпечує написання навчальних матеріалів у відповідному стилі.
8. Визначає цілі та завдання курсу / підрозділу.
9. Готує рукопис нового курсу дистанційного навчання.

Вчитель – це гуру-транслятор нових знань. Це фактично наставник, який вміє організувати процес пізнання учнів.. Основні завдання коучингового дизайнера:

1. Рекомендує письменникові структуру, методологію, презентацію, цілі.
2. Контролює діяльність та оцінку учнів.
3. Визначає стратегію навчання та навчання за погодженням з командою.
4. Заохочує авторів застосовувати принципи дистанційного навчання.
5. Забезпечує зміст, процес та результати відповідно до теорії навчання.
6. Надає поради щодо проектів / підготовки навчальних матеріалів.
7. Сприяє плануванню та ефективній послідовності змісту.
8. Сприяє вибору відповідних засобів навчання.
9. Дослідження та оцінка потреб учнів.

10. Контролює якість та кількість вихідних матеріалів.

11. Координує потік навчального матеріалу до заключного етапу роботи [32].

Отже, електронна база навчальних матеріалів повинна включати: навчальні плани та навчальні робочі програми дисципліни, електронні підручники, навчальні посібники, тренінгові комп'ютерні програми, методичні розробки практичних та лабораторних занять, пакети тестових завдань, навчальні відеофільми та аудіо записи, телеконференції, посилання на освітні, наукові та інші ресурси, інформація яких не входить до складу освітнього середовища, електронні каталоги бібліотек, глосарій. Створюючи курс дистанційного навчання, важливо враховувати особливості цільової групи, для якої цей курс призначений, і вибрати метод дистанційного навчання з урахуванням особливостей технічної підтримки студента.

Тож, створення дистанційного матеріалу – це складний процес, який вимагає високоякісної роботи спеціалістів у команді, до якої обов'язково входять експерт із відповідального предмета і методист.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дистанційна освіта характеризується також як якісно новий, прогресивний вид навчання, що виник в останній третині ХХ ст. завдяки новим технологічним можливостям, які з'явилися внаслідок інформаційної революції, і на підставі ідеї відкритої освіти.

Отже, можна відокремити наступні переваги використання дистанційного навчання:

- підвищенню інтересу й загальної мотивації до навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу;
- індивідуалізації навчання: кожен працює в режимі, який його задовольняє;
- об'єктивність контролю;
- активізація навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подачі інформації, змагання студентів з машиною та з самими собою, прагненню отримати вищу оцінку;
- формування вмінь та навичок для здійснення творчої діяльності;
- виховання інформаційної культури;
- оволодіння навичками оперативного прийняття рішень у складній ситуації;
- доступ студентів до банків інформації, можливість оперативно отримувати необхідну інформацію;
- інтенсифікація самостійної роботи студентів;
- зростання обсягу виконаних на урок завдань.

Розбираючи переваги дистанційного навчання ми не можемо не задуматись о місці розташування самого матеріалу, а саме веб-сайту.

Створення і підтримка веб-сайту є предметом діяльності навчальних закладів. Веб-сайт – це не окремий спеціальний вигляд діяльності, він використовує у своєму процесі комбінування, службу, офіційну публікацію, інформацію про роботу з використанням інтерактивної роботи комунікацій та в той же час, що представляється актуальним результатом роботи школи.

У дистанційному навчанні використовують традиційні форми навчання, тільки дещо модифіковані. Одна з найважливіших форм навчальних занять – лекція.

У рамках дистанційної форми навчання можна виділити наступні модифікації:

1. Дистанційна форма навчання. Учень індивідуально записується на курс та навчається дистанційно за методикою відповідного навчального центру.
2. Дистанційно-очна форма навчання. Учень вивчає предмет у школі та має можливість додатково вивчати його дистанційно.
3. Класно-дистанційна форма. Учні одного класу (однієї школи) вивчають предмет за дистанційною формою.
4. Дистанційна форма навчання з учителем-куратором. Учні навчаються дистанційно, а вчитель з іншої школи.
5. Учні беруть участь в окремих тематичних семінарах, які обговорюються на очних заняттях [16].

Розділ 2. Лінгвістика тексту як мовознавча дисципліна

2.1. Визначення лінгвістики тексту

Лінгвістика тексту як самостійної наукової дисципліни виникла на рубежі 60-х – 70-х років ХХ століття. Термін «лінгвістика тексту» належить румунському вченому Е. Косерію (середина 1950-х). У цей період були закладені основи цієї мовної дисципліни. Ця дисципліна формувалася в атмосфері торжества формальних граматик (структуралізм – орієнтація виключно на граматичний аналіз речень). Існує гіпотеза, що ви можете створити «граматику тексту», орієнтовану на текст, формуючи тексти, але не упорядковану як граматику речень. Граматика розуміється як об'єктивно існуюча в мовній системі способів і засобів для побудови і зміни слів та побудови речень. В даному випадку мова йде про систему побудови тексту [15, с. 45].

Дослідження самого тексту спочатку називали суперсинтаксисом, макросинтаксисом, гіперсинтаксисом як частину граматики, що досліджує засоби зв'язності речень одного мовного твору (контекстна граматика); потім транслінгвістика, лінгвістика дискурсу – частина семіотики, предметом якої є «все нескінченне різноманіття фольклорних та літературних текстів, а також словесні (письмові та усні) тексти, що належать до сфери масової комунікації» [15, с. 84].

На цьому етапі вивчення тексту відбувається під різними назвами. Крім терміну лінгвістика тексту існують терміни теорія тексту, структура тексту, герменевтика, граматика тексту та стилістика тексту.

Отже, за останні десятиліття в лінгвістиці тексту існують три самостійні наукові дисципліни:

- загальна теорія тексту;
- граматика тексту;
- стилістика тексту.

Лінгвістика тексту – це область лінгвістичних досліджень, предметом якої є правила побудови неперервного тексту та його семантичні категорії. У ньому йдеться про глибокі значення, що містяться в певному тексті. У той же час врахування принципу використання мовних одиниць допомагає виявити смислові рядки та підтеми, які іноді приховані від літературного чи стилістичного аналізу. Лінгвістика тексту вивчає мотивацію вибору однієї мовної форми з двох можливих. Це відрізняє його від граматики, яка передбачає одну можливу форму, від стилістики, яка визначає одиницю, яка найбільш підходить для даного стилю чи контексту, від риторики, яка шукає оптимальну форму переконань тощо.

2.2. Предмет та об'єкт лінгвістики тексту

Теорія лінгвістичного тексту передбачає будь-яку послідовність символів, але основним її об'єктом є словесний текст, тому дані, зібрані лінгвістикою, важливі для опису тексту. Як об'єкт дослідження тексту розуміється і визначається лінгвістами по-різному. Найбільш поширеними є такі визначення: «мовленнєвий акт або серія пов'язаних мовленнєвих актів, які зроблений індивідом у конкретній ситуації – це текст. А. Греймас вирішив проблему тексту з точки зору генерації семантики. Для нього дискурс – це єдність ділиться на вирази і не є результатом їх поєднання. Поєднання понять тексту і стилю П. Гіро вважає, що текст – це структура, замкнуте організоване ціле, в якому діють герої вони утворюють систему взаємозв'язків, що визначають стилістичні ефекти цих рис. У переважній більшості більшість робіт з теорії тексту, оскільки матеріалом дослідження є не сам текст, а деякі речення.

Предметом цієї науки є особливості та характеристики (структурно-функціональні) тексту як комунікативної одиниці вищого рівня як цілого мовного твору. Комунікативність тексту розуміється як міра його спрямованості на читача.

Коли ми визначили теорію перекладу як мовну дисципліну, необхідно знайти місце серед інших галузей лінгвістичної науки. Лінгвістична теорія тексту сформувалася на стику кількох наук – інформатики, психології, лінгвістики, риторики, прагматики, семіотики, герменевтики, бібліології, соціології.

Отже, давайте звернемо увагу на такі лінгвістичні науки:

1. Лексикологія – розділ мовознавства, що вивчає лексику (словниковий склад мови).

2. Семасіологія – визначення семантичної будови слів та вторинних значень мовних одиниць.

3. Стилїстика – опис типів/жанрів текстів.

4. Синтаксис – фактична структура речення, де тема і рима можуть бути встановлені лише всередині тексту.

5. Когнітивна лінгвістика – розгляд тексту як концептуальної моделі відображення дійсності, як модифікації свідомості автора, його художніх, естетичних, етичних, наукових, аксіологічних, прагматичних поглядів та уподобань та як моделі впливу на свідомість, інтелект, думки та поведінку читачів.

6. Комунікативна лінгвістика – розгляд тексту в акті мовленнєвого спілкування.

7. Соціолінгвістика – врахування тексту тексту в результаті спілкування людей, що оцінюється з точки зору їхньої приналежності до певної соціальної групи або стосовно конкретної типової мовленнєвої та поведінкової ситуації.

8. Психолінгвістика – аналіз проблем відповідного сприйняття, розуміння та оцінки творів; ідентифікація, спільна для адресата та адресата фонду знань (припущення).

Зв'язок лінгвістики тексту з іншими науками задається предметом дослідження, який є спільним для багатьох наук, а також активним процесом інтеграції, що міститься в сучасна наука, необхідність врахування конкретного наукового явища з урахуванням досягнень різних наукових дисциплін.

Також, до нелінгвістичних наук відноситься: філософія, логіка, психологія та інформатика.

2.3. Основні напрямки сучасного розвитку лінгвістики тексту

Лінгвістикою тексту вивчаються різні проблеми. Результатом чого є виникнення в мовознавстві цілої низки напрямів дослідження тексту. Автор однієї з перших вітчизняних монографій з мовознавства тексту є З. Я. Тураєва, вона перераховує кілька напрямків сучасного мовного аналізу тексту:

1. Вивчення тексту як системи вищого рівня, основними рисами якої є цілісність і зв'язність. Текст представляє певну складну мовну єдність, структурно-семантичне утворення, відмінне від простої послідовності речень. Це єдність, що пов'язана цілісністю спілкування, смисловою повнотою, логічними, граматичними та семантичними зв'язками. Найперспективнішим напрямком наукових досліджень у цій галузі є дослідження взаємозв'язку між структурами поверхні та глибоким текстом. Глибинна структура – це ідейно-тематичний зміст тексту, складне переплетення стосунків і характерів, в основі якого лежить художній образ. Поверхнева структура – це мовна форма, в якій розвинена глибока структура.

2. Побудова типології текстів за параметрами спілкування. Типологічне вивчення тексту пов'язане з великими труднощами через нескінченну мінливість об'єкта аналізу. Однак вивчення комунікативних, структурних та семантичних особливостей текстів дозволяє визначити деякі класифікаційні параметри, що відокремлюють одну групу текстів від іншої.

3. Визначте спеціальні категорії тексту. Визначення кола термінів спеціального тексту, спеціальних категорій тексту є предметом сучасної текстової лінгвістики. Інфрарчервоний Гальперін посилається, наприклад, на текстові категорії пошуку та ретроспективи в тексті. Однак серед дослідників немає єдиної думки щодо важливості категорій тексту чи їх класифікації. Питання про виражальні засоби конкретної категорії також залишається

відкритим. Ця область мовознавства тісно пов'язана з іменами вітчизняних та зарубіжних вчених. І. Гальперін мав найбільшу частку у розробці цієї проблеми. Серед зарубіжних учених Р. Гарвег, Х. Вайнріх та І. Дресслер були найбільш послідовними у вирішенні цієї проблеми.

4. Дослідження надфразних зв'язків та відношень. Розгляд структурних, семантичних та інших засобів зв'язку між компонентами тексту сприяє розвитку синтаксису складних мовних структур. Оновлення зв'язків між складними цілими реченнями часто приховано від безпосереднього спостереження, і їх виявлення вимагає глибокого проникнення в текст.

5. Вивчення одиниць, з яких складається текст, розширює сферу синтаксичної теорії та вводить у неї як предмет вивчення одиницю, більшу за речення. Цю одиницю часто називають складною синтаксичною одиницею або надзвуковою одиницею. Ця область синтаксису (яку іноді називають гіперсинтаксисом) є однією з найменш розвинених галузей мовних досліджень.

6. Визначення якісної своєрідності функціонування мовних одиниць різного рівня під впливом тексту внаслідок їх інтеграції в текст. Однією з особливостей тексту як структурно-семантичного цілого є здатність впливати на мовні одиниці, що входять до його складу. Під впливом тексту в його основних елементах реалізуються інші, додаткові цінності. Ці (потенційні) значення були властиві цьому елементу як одиниці мовної системи і оновлювались під впливом тексту, тобто переходили із латентного (прихованого) стану у відкритий. Можливо, ці нові значення вперше з'явилися завдяки взаємодії одиниць із контекстом [41, с. 117].

2.4. Методи лінгвістики тексту

Вивчення явища тексту проводиться за допомогою різних методів, найпоширенішими з яких у лінгвістиці тексту є:

Контекстуально-інтерпретаційний метод – це сукупність процедур, спрямованих на визначення стану тексту по відношенню до інших текстів, його

значення у соціокультурному контексті, а також на реконструкцію авторської (комунікативної) ідеї, мотивів та цілей, загального змісту, рецептивної спрямованості тексту тощо.

Контекстуально-інтерпретаційний метод включає два етапи: контекстуалізацію та інтерпретацію. Перший спрямований на виявлення жорсткої системи безперервного контексту, в рамках якої відбувається розробка відповідної теми та публікація концепції тексту. При цьому враховуються контексти покоління (світогляд, індивідуальна свідомість, лексикон автора, занурення їх у всесвіт культури та відповідні екзистенційні час і простір) та рецепції (світогляд, індивідуальна свідомість, лексикон читача, занурення у всесвіт культури, відповідний світ реальності), контекст спілкування, макроконтекст цілого текстового поля та мікроконтексти (операційні контексти) фрагментів тексту. На основі контекстуалізації інтерпретується інформація, що міститься в тексті, встановлюються авторська мета та стратегії впливу на читача тощо.

Для літературних текстів контекстуально-інтерпретаційний метод часто ототожнюють з лінгвістичним аналізом тексту, який здебільшого обмежується коментуванням незрозумілих частин тексту, стилістичними фігурами та техніками, або лінгвістичним або лінгвостилістичним аналізом. О. Мороховський вбачав різницю між інтерпретаційним та стилістичним аналізом у тому, що перший йде від роздумів про частини до аналізу цілого, від роздумів про значення окремих речень, надфразних одиниць, абзаців, розділів тощо. до аналізу змісту цілого твору і з цієї точки зору це необхідна передумова стилістичного аналізу, точніше його першого етапу. Стилiстичний аналіз переходить від цілого до частини – лише при реалізації художнього тексту як єдиного цілого ми можемо перейти до роздумів над його частинами та до нового роздуму про ціле на іншому, вищому рівні. Процедури лінгвістичного аналізу тексту базуються на шести етапах інтерпретаційного аналізу літературного тексту, запропонованому в 1976 р. російським дослідником І. Гальперіном:

1. Визначення типу тексту відповідно до стилю, мови, жанру, функціонального типу мовлення (розповідь, опис, обґрунтування).
2. Декодування тексту як повідомлення, публікація загального змісту, перетворення його на два-три речення.
3. Детальний аналіз значень слів та сполук, які вони отримують у мікро- та макроконтексті.
4. Аналіз стилістичних засобів у порівнянні з нейтральними засобами виразності.
5. Вираження мети стилістично маркованих фрагментів висловлювань, їх ролі у вираженні суб'єктивного та оцінного ставлення автора до подій, які він описує в тексті.
6. Узагальнення отриманих результатів [13, с. 91].

Але такий підхід не враховує комунікативної сутності тексту, не відображає значення тексту у світі генерації та інтерпретації, у творчості окремого автора, у семіосфері текстів та семіотичному всесвіті культури.

Для цього пропонується техніка діалогічної інтерпретації тексту, яка являє собою набір процедур аналізу тексту з урахуванням позамовних факторів текстового спілкування та інтегруючого принципу діалогічності. Цей принцип базується на концепції діалогічних знань про людину російського літературознавця М. Бахтіна. М. Бахтін вважав діалог складною мережею взаємодії компонентів ситуації при формуванні та розумінні тексту. Спираючись на його концепцію, ми можемо виділити кілька аспектів діалогічності.

Перший – епістемологічний, який базується на філософському розвитку одного з найпопулярніших у 20-х – 30-х роках ХХ століття антиномія особистості, предмета і речі та позначає складні відносини між автором та інтерналізованим буттям читач і буття, текст і буття. Кожен із можливих світів веде діалог між собою та зі світом реальності.

Другий аспект (мова) визначає діалог між людиною та мовою і виявляється у здатності творчої особистості звільнитися з полону лінгвістичних

стереотипів та створити нову живописну мову, що підтримує розвиток, збагачення та збереження словесної мови.

Третій аспект діалогічності (культурно-історичний) – це зв'язок тексту, особистої свідомості автора та читача з кодом культури в її розвитку в часі та просторі, особливо з іншими текстами попередників. Такий діалог є не лише рекурсивним, маючи на увазі міжсеміотичний зв'язок із попередньою культурною традицією, але й прокуратурним, що вважається гіпотетичним моделюванням впливу тексту на майбутній розвиток семіотичного всесвіту культури та її окремих семіосфер.

Четвертий аспект (комунікативний) заснований на інтерактивній взаємодії функції автора як текстового аналога відсутнього автора та гіпотетичного адресата, вбудованого в програму текстової адресації з реальним читачем.

П'ятий аспект діалогічних відносин (текстових) виражається у специфіці відношення текстових персонажів до авторської функції та діалогу роздвоєної особистості героїв.

Наративний аналіз – маргінальний метод, що використовується в семіотиці тексту, літературознавстві та лінгвістиці тексту. Це набір прийомів, що визначають глибинні структури розповідних текстів та їх зв'язок із поверхневими структурами. При наративному аналізі необхідно скласти активну модель тексту, намалювати граматики, можливі трансформації. Оповідання літературознавці вважають текстом епічного твору, крім прямої мови персонажів; як картина розвитку подій (історій) у часі. Читання, інтерпретація та аналіз розповідного матеріалу можуть базуватися на двох основних незалежних вимірах: «цілісний підхід проти категоричного» та «змістовний підхід проти формального». Категоричний підхід передбачає розподіл цілого тексту або кількох текстів, отриманих від різних респондентів, на розділи, віднесення окремих частин або слів до певних категорій та аналіз категорій. Цілісний підхід, навпаки, дозволяє нам думати про життєву історію в цілому, і кожна частина тексту трактується в контексті інших частин.

Категоричний підхід корисний, коли дослідників цікавлять проблеми або явища, властиві певним групам людей, але коли людина в цілому, її розвиток, вивчає переважаючий цілісний підхід до аналізу наративу.

Метод когнітивного картування спрямований на моделювання інтерпретованого змістового плану тексту та дискурсу (складна єдність мовної практики та багатомовні фактори, необхідні для розуміння тексту, єдність, що дає уявлення про учасників, їх ставлення та цілі, умови виробництва та сприйняття повідомлення.). Цей метод базується на гіпотетично-дедуктивному методі дослідження, тобто аналізі змісту тексту на основі гіпотез та емпіричних узагальнень імовірнісного типу, підтвердження, виправлення та спростування яких потребує емпіричної перевірки та доведення шляхом аналізу мовного матеріалу, реконструкції неявного плану змісту, особистої свідомості та внутрішньої свідомості адресата, його програма звернення до передбачуваного адресата та інші компоненти виступу.

Оскільки створення тексту, а також його розуміння та ідейно-семантична інтерпретація є імовірнісною «багатоповерховою» рухомою програмою, реалізованою в умовах багатьох переходів коду як у зовнішньому, так і у внутрішньому мовленні», завдання дослідників тексту – відтворити цю програму. та передбачення (визнання та вибір оптимальної гіпотези) його когнітивного моделювання у вигляді спрощеної, схематичної карти за принципом А. Кожибського «карта – не територія» [10, с. 74].

Когнітивна карта – це інформаційна модель повідомлення, текст, що містить ментальні уявлення про їхній зміст, представляє глобальну картину співвідношення та функціонування програм змісту як результат стратегій генерування, сприйняття повідомлення та інтерактивності комунікаторів. Одним із засновників когнітивного поля в текстовій лінгвістиці та дискурсі є голландський дослідник Т. ван Дейк. В епізодичних моделях обробки дискурсу дослідник припускає, що коли люди слухають або читають дискурс, вони не тільки конструюють його зміст як текстову основу, але створюють або стирають із пам'яті модель, яка представляє те, що вони розглядають щодо

ситуації, якою стосується дискурс. Т. ван Дейк характеризує епізодичні, ситуативні моделі дискурсу, їх структуру та функції, описує емпіричні явища, що лягли в основу цих моделей у процесі генерації тексту та його сприйняття та розуміння. В основі використання цих моделей лежить принцип повторного досвіду як вторинного оновлення експериментально набутих знань, що адаптується до прочитаного тексту.

Т. ван Дейк також вводить поняття текстової основи як когнітивної моделі локально та глобально пов'язаної послідовності речень. Крім того, вчений заглиблюється в основу комунікативного контексту, розглядаючи розуміння епізодичних моделей контекстних моделей – знання надбудов мовних жанрів, що активізуються у свідомості комунікаторів, типових для епізодичних моделей контекстної моделі [14, с. 247].

Когнітивна текстова карта – це поєднання жанрової моделі як прототипу структури персонажів певного класу тексту. Інтерактивна модель, яка фіксує ідею, намір, інтерактивні стратегії, стани та ролі комунікантів, а також концептуальний текстовий простір, що містить загальне текстове поняття та підпорядковані йому типи текстових інформаційних полів, тем, речень та засобів комунікації (сполучники) тощо.

Інтерактивна модель взаємно визначається жанром і містить типи комунікативної взаємодії, стратегічні програми комунікаторів, пов'язані з плануванням, веденням та закінченням дискурсу, контролем над ним. Інтерактивна модель подібна до контекстуальної моделі Т. ван Дейка, яка характеризує лише конкретну ситуацію спілкування [14, с. 214]. У текстовому спілкуванні інтерактивна модель забезпечує знання про автора тексту, його творчість, ексцентричності, соціально-культурний контекст поколінь, програму звернення до задуманого читача тощо. При безпосередньому спілкуванні інтерактивна модель поєднує типи взаємодії, стратегії, тактику комунікаторів, баланс інтерактивності під час спілкування тощо.

Концептуальний простір тексту інтегрований із жанром та інтерактивною моделлю і представляє складну ієрархію понять, що завершується ключовою

концепцією тексту. В. Красних називає це своєрідною «точкою вибуху», яка служить, з одного боку, відправною точкою для генерування тексту, з іншого – з метою його сприйняття. Ключове поняття розглядається не лише як стисла інформація про текст, а й як ключові поняття, що виражають ідеологічну, естетичну або прагматичну програму тексту. Інші концептуальні сфери, представлені в тексті (антропоконцепції, культурні, ідеологічні, тематичні концепції тощо), підпорядковані текстовій концепції, а також текстові теми, пов'язані між собою макрозв'язками, що встановлюють логічні, семантичні та тематичні зв'язки між темами та поняттями. На нижньому рівні когнітивної карти теми представлені рамковими моделями пропозиційно-асоціативного типу та їх операторами з функцією сполучення [27, с. 140].

Когнітивно-дискурсивна парадигма сучасної лінгвістики сприяє залученню засобів для методів аналізу тексту та прийомів аналізу дискурсу, прагматичного та розмовного аналізу, а прикладний аспект дослідження лінгвістичного тексту визначає застосування багатьох методів атрибуції із використанням статистичних методів.

2.5. Проблеми сприйняття тексту

Вважається, що проблема сприйняття тексту пов'язана з його генерацією, оскільки процеси, що відбуваються під час сприйняття, загалом вважаються зворотними процесами створення тексту. Важливо проаналізувати проблему сприйняття тексту, врахувати наступні два моменти:

- продовжуваний зміст тексту (авторський задум або свідомість адресат);
- сприйнятий зміст тексту (свідомість адресату).

На противагу цьому зазвичай вважають, що усна мова є стихійною мовою при безпосередньому спілкуванні і що письмова мова відповідає формально перевіреній письмовій мові.

Лінгвістика тексту вивчає внутрішню структуру тексту – глибоку та поверхневу, категорії, що складають цю структуру тексту, а також змістово-символічне та комунікативне представлення тексту; герменевтика – міждисциплінарна галузь, що вивчає тлумачення, розуміння та інтерпретацію текстів.

У структуралістській текстології (перший етап розвитку лінгвістики тексту – це структурно-граматичний: вивчалася структура тексту та його граматичні властивості) вже давно існує теорія розуміння тексту як дублюючого відображення авторської ідеї у свідомості читача. Деякі вчені, наприклад В. Томашевський, відстоювали концепцію ідеального читача, яка була б дзеркальним відображенням автора, заперечуючи при цьому можливість зосередження уваги на конкретному читачеві – особистості [40, с. 162].

Альтернативою цим теоріям стала діалогічна концепція М. Бахтіна, яка частково базувалася на судженнях А. Потебня та його послідовників. Так, А. Потебня вважав, що цю ідею можна передати лише тим, хто готовий її прийняти, оскільки мова лише стимулює розумову діяльність людини, яка, розуміючи сказане, формує власні думки та обгортає їх у думкові форми з власний матеріал. М. Бахтін підкреслив: «Розуміння не повторюється, воно не дублює мовця, воно створює свою ідею, своє значення, тоді як оратор і інтерпретатор не залишаються у своєму світі; навпаки, вони сходяться в новому, третьому світі, світі спілкування, звертаються один до одного, вступають в активні діалогічні відносини» [5, с. 80].

У сучасній лінгвістичній теорії тексту сприйняття розуміється як широке і водночас воно використовується у вузькому розумінні, ніж власне сприйняття:

- у вузькому розумінні сприйняття – це змістовно-рухове впізнавання слів, їх значення, зміст речень, надфразові одиниці;
- широке тлумачення сприйняття – змістовно-рухове розпізнавання слів, формування ідей – розуміння та тлумачення.

Отже, проблема сприйняття тексту має три аспекти аналізу і часто вважається диференційованою.

Перший етап – самосприйняття – заснований на протиставленні в психолінгвістиці двом теоріям мовного сприйняття: руховій, заснованій на формуванні чуттєвого сприйняття зовнішнього об'єкта, та змістовій – руховій, заснованій на використанні існуючого в пам'яті адресата стандарту. Питання норми також є дискусійним: його вважають фонемою, морфемою та словом, дедалі більше схилиючись до невербальної складової [40, с. 152].

Самосприйняття змінюється розумінням – відтворення текстової концепції, усвідомлення авторських стратегій (концепція – згущене втілення змісту тексту на основі авторської ідеї, інтерпретованої адресатом. Авторська стратегія – програма втілення в тексті ідеї адресата).

На відміну від самосприйняття, розуміння – це когнітивна операція. «Працюючи з текстами за нормами спілкування, які притаманні певній культурі, суб'єкт привласнює цей досвід, він вводить його у свою свідомість. Так він розуміє текст» [4, с. 131].

Кінцевим результатом розуміння є отримання психокогнітивної моделі тексту свідомістю адресата, звичайно не тотожної психокогнітивній моделі тексту адресата. Ю. Караулов виділяє чотири фази в семантичній свідомості тексту:

- передбачення вмісту;
- словесна ідентифікація;
- встановлення значущих зв'язків;
- створення вмісту [23, с. 127].

Результати розуміння фіксуються в процесі інтерпретації – фактичної перевірки сприйнятого і зрозумілого читачем або адресатом. А. Леонт'єв наголошує: «Загалом зрозуміло, що можна говорити інакше». Вчений вводить термін «зображення змісту тексту» як результат, кінцевий результат розуміння. Когнітивна схема тексту у свідомості адресата – це цей образ, але в інтерпретації – це мовна репрезентація цього образу на основі ментального лексикону адресата (читача) – знання мови та самої мови; оцінки, інтуїція, почуття, сприйняття, образи тощо [30, с. 152].

2.6. Структура тексту

Якщо текст враховується в системі узагальнених функціональних категорій, він кваліфікується як найвища комунікаційна одиниця.

Виявлення текстових одиниць та їх ієрархії в загальній структурі тексту допомагає розкрити основні характеристики тексту – змістовні, функціональні, комунікативні.

Наступні рівні тексту виділяються в тексті як одна інформаційна та структурна одиниця:

- семантико-синтаксичний (або структурний) рівень;
- композиційний (або композиційно-стилістичний) рівень.

Текст має власну мікро- та макросемантику, мікро- та макроструктуру. Семантика тексту задається комунікативним завданням передачі інформації (текст є інформаційною одиницею); структура тексту визначається особливостями внутрішньої організації текстових одиниць та закономірностями взаємозв'язку цих одиниць у межах цілого звіту (тексту) (текст – структурна одиниця).

Семантика тексту – це абстрактне лінгвістичне значення тексту, що відображає факти та взаємозв'язки, що існують в об'єктивній реальності чи гіпотетично.

Грамматичні зв'язки – типи зв'язків у тексті, показниками яких є формальні способи зв'язку слів, речень, особливо координація морфологічних категорій слів, синтаксичні зв'язки субординації та конгруентності, поверхнева організація синтаксичних структур: повтори, анафоричні зв'язки, дейксис, сполучники, порядок слів.

Одиницями тексту на семантико-синтаксичному рівні є:

- висловлювання (тобто реалізовані речення);
- надфразова єдність або складне синтаксичне ціле [12, с. 71].

На відміну від них, суперфразові одиниці об'єднуються у більші блоки фрагментів, що забезпечують цілісність тексту завдяки реалізації віддалених та контактних семантичних та граматичних зв'язків.

На композиційному рівні виділяють одиниці якісно іншого плану – абзаци, параграфи, глави, розділи, підзаголовки тощо.

Одиниці семантико-синтаксичного та композиційного рівнів взаємопов'язані та залежні, в деяких випадках вони можуть навіть збігатися у «просторових» стосунках, перекриваючи один одного, наприклад, надфразну єдність та абзац, хоча вони зберігають свої особливості.

2.7. Типи текстів

Типологія тексту, незважаючи на його центральне положення в Росії загальна теорія тексту все ще недостатньо розвинена. Загальні критерії, які повинні лягти в основу типології, не визначені. Об'єктивно це впливає з багатогранного, а отже, складного характеру явища тексту, суб'єктивно – порівняно короткого періоду розвитку проблем тексту, коли вони почали переростати в загальну теорію. Основна складність полягає в тому, що один із критеріїв не правильний при диференціації тексту.

Критерії типології текстів повинні охоплювати принаймні основні ознаки тексту: інформаційні, функціональні, структурно-семіотичні, комунікативні.

Термін «тип тексту» в даний час прийнятий як робочий термін у сучасних дослідженнях теорії тексту, особливо в лінгвістиці тексту. Відмінності в тлумаченні терміна «тип тексту» все ще досить великі. Він тлумачиться або занадто вузько, або занадто широко (наприклад, рецепт як тип тексту, а переклад як тип тексту).

Найвідомішими у філології є:

1. Лінгвістична класифікація текстів за вибраними функціональними стилями (офіційні ділові тексти, науковий, публіцистичний, художній), а також.
2. Традиційна літературна типологія художніх жанрів.

У літературознавстві давно прийнято розрізняти три художні жанри, а саме:

- лірика (до ліричних творів належать: вірш, ода, балада, сонет тощо);
- епічність (до епічних творів належать: повість, новела, роман тощо);
- драма (комедія, трагедія, жарт тощо).

Тому літературні тексти мають свою типологію, орієнтовану на стать та жанрові особливості.

Нехудожня література має свою приватну типологію: тексти масової комунікації; наукові тексти; офіційні ділові тексти.

3. Переважна більшість авторів, що займаються проблемами тексту, беручи до уваги фактори фактичного спілкування відповідно до сфер спілкування та характеру відображення дійсності, спочатку поділяють усі тексти на:

- «художні та нехудожні тексти» (двозначність – однозначність сприйняття);
- «усне та письмове» (у розмовно-побутовій сфері спілкування – у сферах офіційного, спеціального та естетичного спілкування);
- «тексти монологів та діалогів»;
- тексти різної функціональної та стилістичної спрямованості тощо.

Художній текст – це певна модель світу, певне повідомлення мовою мистецтва, яке просто не існує поза цією мовою, як і поза іншими мовами соціального спілкування. У художньому тексті все системно (все не випадково, воно має мету) і все є певним порушенням системи. Цей парадокс виникає через те, що художній текст є надзвичайно складною ієрархічною системою, він неодноразово закодований текст. І кожен новий читач розшифрує це по-своєму, стільки читачів – стільки тлумачень.

Отже, давайте розділимо поняття про художній та нехудожній тексти.

Художні тексти:

- відсутність прямого зв'язку між спілкуванням та життям людини;
- наявність естетичної функції;

- неявний зміст (відсутність / наявність підтексту);
- настанови щодо неоднозначності сприйняття;
- вказівки до відображення нереальної дійсності (художні тексти не представляють модель реальності, а свідомо конструюють можливі моделі дійсності);
- скоріше це впливає на емоційну сферу людини;
- виконувати комунікативно-естетичну функцію;
- аналітика має прихований характер, вона базується на індивідуально вибраних законах. (В принципі, автор не доводить, а розповідає за допомогою конкретних та живописних уявлень про світ предметів);
- структурно та функціонально висловлювання переважно емоційні та риторичні: модульні компоненти переважають над диктаторами => підвищена виразність тексту.

Нехудожні тексти:

- наявність прямого зв'язку між спілкуванням та життям людини;
- відсутність естетичної функції;
- явний зміст (відсутність / наявність підтексту);
- настанови для однозначного сприйняття;
- логічна побудова – основа побудови тексту – реальність, як правило, одновимірний і одновимірний текст реальний і об'єктивний;
- скоріше, це впливає на інтелектуальну сферу людини;
- виконувати комунікативно-інформаційну функцію;
- аналітик проявляється через систему аргументації, відкритих доказів;
- структурно та функціонально висловлювання переважно раціонально-логічні.

Монологічний текст – це текст, надісланий набік першою особою або спостерігачем; також текст, поданий від імені необмеженого або знеособленого. Текст діалогу зазвичай подається як поєднання нотаток, що належать різним особам. Діалог існує також як окремий публіцистичний та філософський жанр (наприклад, діалоги Платона).

У лінгвістиці тексту останнім часом широко обговорюється не менш важлива категорія тексту – інтертекстуальність, така як наявність слідів інших текстів у певному тексті в більш широкому розумінні. Розуміння – діалогічний зв'язок тексту в семіотичному всесвіті з попередніми текстами та з подальшим створенням тексту.

Отже, лінгвістика тексту – це галузь сучасної лінгвістики, спрямована на пошук та опис системи категорій тексту, на визначення конкретних мовних компонентів змісту та форми, на виділення типів зв'язків між різними частинами та на встановлені правила вираження цих зв'язків. Предметом розуміння лінгвістичної лінгвістики вважаються текстові засоби (лексико-семантичне повторення слів, використання займенників, порядок слів, поділ речень тощо) та семантичні категорії (зв'язність, семантичний баланс мовних компонентів, наголос на відповідному елементі тексту тощо). Термін «текст» частіше використовується для позначення повної та чітко сформованої послідовної послідовності речень, що пов'язує зміст. У художній літературі лінгвістика тексту сприяє розумінню конкретних мовних засобів, що відображають позицію автора в певному творі, дозволяє з'ясувати закономірності розташування текстів у певних літературних жанрах, у вирішенні проблем поетики тощо.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2

Лінгвістика тексту – це область лінгвістичних досліджень, предметом якої є правила побудови неперервного тексту та його семантичні категорії. Лінгвістика тексту як самостійної наукової дисципліни виникла на рубежі 60-х – 70-х років ХХ століття.

За останні десятиліття в лінгвістиці тексту існують три самостійні наукові дисципліни: загальна теорія тексту, граматики тексту та стилістика тексту.

Предметом цієї науки є особливості та характеристики тексту як комунікативної одиниці вищого рівня як цілого мовного твору але основним об'єктом лінгвістики тексту виступає словесний текст.

Автор 3. Тураєва, перераховує кілька напрямків сучасного мовного аналізу тексту:

1. Вивчення тексту як системи вищого рівня, основними рисами якої є цілісність і зв'язність.
2. Побудова типології текстів за параметрами спілкування.
3. Визначте спеціальні категорії тексту.
4. Дослідження надфразних зв'язків та відношень.
5. Вивчення одиниць, з яких складається текст, розширює сферу синтаксичної теорії та вводить у неї як предмет вивчення одиницю, більшу за речення.
6. Визначення якісної своєрідності функціонування мовних одиниць різного рівня під впливом тексту внаслідок їх інтеграції в текст.

Вважають, що проблема сприйняття тексту пов'язана з його генерацією, оскільки процеси, що відбуваються під час сприйняття, загалом вважаються зворотними процесами створення тексту. Важливо проаналізувати проблему сприйняття тексту, врахувати наступні два моменти: продовжуваний зміст тексту (авторський задум або свідомість адресат) та сприйнятий зміст тексту (свідомість адресату).

Виявлення текстових одиниць та їх ієрархії в загальній структурі тексту допомагає розкрити основні характеристики тексту – змістовні, функціональні, комунікативні.

Наступні рівні тексту виділяються як одна інформаційна та структурна одиниця: семантико-синтаксичний (або структурний) рівень та композиційний (або композиційно-стилістичний) рівень.

Отже, лінгвістика тексту – порівняно молода наукова дисципліна, основним предметом якої є дослідження текст. В його основі лежить універсальний принцип, який базується на виявленні найпоширеніших механізмів формування тексту, пов'язаних із взаємодією внутрішньої та зовнішньої форм тексту, а також про закони свого циклу – від створення до розуміння незалежно від сфери спілкування функціонування. Ця наука лежить в основі мовних та комунікативних навичок словника вчителя, основа власного розвитку мовлення та використання набутих знань у професійній діяльності.

Лінгвістика тексту – це галузь сучасної лінгвістики, спрямована на пошук та опис системи категорій тексту, на визначення конкретних мовних компонентів змісту та форми, на виділення типів зв'язків між різними частинами та на встановлені правила вираження цих зв'язків. Предметом розуміння лінгвістичної лінгвістики вважаються текстові засоби (лексико-семантичне повторення слів, використання займенників, порядок слів, поділ речень тощо) та семантичні категорії (зв'язність, семантичний баланс мовних компонентів, наголос на відповідному елементі тексту тощо). Термін «текст» частіше використовується для позначення повної та чітко сформованої послідовної послідовності речень, що пов'язує зміст. У художній літературі лінгвістика тексту сприяє розумінню конкретних мовних засобів, що відображають позицію автора в певному творі, дозволяє з'ясувати закономірності розташування текстів у певних літературних жанрах, у вирішенні проблем поетики.

РОЗДІЛ 3. Параметри лекційного матеріалу та тестових завдань

3.1. Види технічних засобів дистанційного навчання

Під час дистанційного навчання використовуються як традиційні, так і найсучасніші методи навчання, які включають використання комп'ютерної техніки та нових інформаційних технологій.

Сучасне навчання дає можливість правильно використовувати наступні термін:

Методичні – методи, рекомендації щодо технології дистанційної освіти з урахуванням дидактичних та психологічних аспектів.

Програмне забезпечення – мережеві системні програми, комп'ютерні навчальні програми, середовище інструментів для створення навчальних програм. Сьогодні ви можете використовувати програмне середовище, розміщене на різних серверах (WebCT, First Class та ін.), Для створення програм навчання комп'ютеру.

Технічні – персональні комп'ютери для організації серверів, персональні та мережеві комп'ютери.

Інформаційні – сценарії, підручники та інші методичні матеріали на паперовому та магнітному носіях, посібники, різні бази даних методичних матеріалів, оперативні дані, персонал.

Організаційні – нормативні документи держави та організацій, що визначають структури організацій, що забезпечують дистанційну освіту, міжнародні відносини [35].

Сучасні інформаційні технології дистанційної освіти поділяються на наступні критерії:

– Книги та друківані матеріали. Ці інструменти є центральними для системи дистанційного навчання. Вони мають багато переваг – прості у використанні, легкі в перенесенні тощо. Існує два нових типи: друк на замовлення (невеликі обсяги, можна використовувати формат PDF) та електронна книга.

– Електронні тексти та публікації. Це новий механізм використання інформаційних технологій для створення друківаних матеріалів. Вам потрібно створити два кроки: фазу перед друком (проект вмісту, редагування вмісту, макет сторінки) та етап після друку (друк та доставка). Змінився і прискорився весь виробничий цикл, зменшилась кількість дійових осіб та посередників.

Поява публікацій нового типу вимагає створення нових систем, що працюють з мега-даними (інформація про інформацію).

– Комп'ютерне навчання. Комп'ютерне навчання використовує текст і графіку, а розробники додали аудіо, відео та анімацію з 1990-х років. Нові механізми доставки дозволяють збільшити подачу інформації відразу. Важливу роль відіграють нові засоби стиснення аудіо- та відеоінформації, які спрощують надання інформації.

– Мультимедіа. Авторські системи відіграють важливу роль у покращенні мультимедійних можливостей. В даний час тенденція їх розвитку спрямована на презентацію матеріалів в Інтернеті.

Мультимедіа також розвивається як індустрія розваг. Деякі вважають, що в майбутньому буде поєднання освітніх компонентів із розважальною презентацією – розвагами.

– Відео. Вони використовуються багатьма навчальними закладами світу як засіб інформації. Розміри телевізійного виробництва збільшуються і стають все більш технологічними.

– Радіо. Він був використаний на ранній стадії розвитку відкритої освіти, і зараз він особливо популярний у країнах, де телебачення та мережі обмежені. Сьогодні різноманітні місцеві радіостанції посирили свою роль у Європі, багато з них зараз працюють в Інтернеті.

– Віртуальна реальність та моделювання. Віртуальна реальність базується на моделюванні, яке використовується для складних навчальних завдань для військових, пілотів та операторів електростанцій. Основна ідея моделювання – створити реальну ситуацію для того, хто навчається. Протягом кількох десятиліть моделювання проводилося на комп'ютерах, що дає

можливість відтворити різні можливості моделей. Однак проектування та використання може зайняти досить багато часу та вимагати великих зусиль. Віртуальна реальність використовує тривимірну гру – переважно в іграх. Розвиток цієї галузі в освіті навіть довший, ніж у моделюванні.

– Електронна освіта. Основною концепцією електронного світу є всі ресурси, необхідні для роботи (інформація, навчання) з користувальницьким інтерфейсом. Це надає можливість самостійно вирішувати проблеми, що виникають у процесі роботи.

– Радіомовлення та аудіокасети. Радіомовлення - це синхронна доставка навчальних аудіоматеріалів, що не завжди може бути оптимальним для деяких студентів. Тепер новим напрямком є Інтернет-радіо, яке може стати звуковою бібліотекою для користувачів.

Другим асинхронним засобом є аудіокасети та аудіо компакт-диски. Вони дуже поширені та мають міжнародні стандарти.

– Телебачення та відеокасети. Форми синхронного телевізійного мовлення еволюціонують від «старого» телебачення до різних інших методів (кабельний, супутниковий, мікрохвильовий). З'являються нові технологічні рішення, такі як якісне телебачення (HDTV).

Окрім відеокасет, є відеодиски, які в шість разів більші за CD-ROM, і їх можна переглядати протягом трьох годин. Такі DVD мають багато навчальних переваг, таких як висока якість, можливості пошуку, потенційно багатомовні доріжки тощо.

– CD-ROM. Ці інструменти замінили дискети в середині 1990-х, збільшивши обсяг інформації, що зберігається в 500 разів. Це дуже зручно для передачі аудіо- та відеофайлів. CD-ROM має міжнародний стандарт (ISO 9660), який полегшує обмін інформацією. Очікується, що популярність цього інструменту зростатиме. Сьогодні користувачі можуть робити власні диски.

– Інтернет. Комп'ютерні мережі стають ключовим засобом надання навчальних матеріалів. Серцем Інтернету та інтрамережі є TCP/IP – і це головне.

– Телеконференції. Цей термін дуже поширений і включає аудіоконференції, комп'ютерні та відеоконференції. Аудіо та відеоконференції – синхронні та комп'ютерні конференції – асинхронні.

Аудіоконференції використовують звичайний телефонний зв'язок і є дуже дешевим. Відеоконференції відбуваються між групами, але за останні три роки були розроблені відеоконференції, які можуть покращити спілкування.

Що стосується комп'ютерних конференцій, то використовується багато форм обміну текстовими повідомленнями, і тепер ви можете використовувати синхронний зв'язок із графікою, презентаціями та аудіоконференціями.

– Електронна пошта. Найпотужніша асинхронна технологія, де ви можете відправити лист окремим одержувачам та групам людей. Список адрес можна використовувати для спільної роботи над вирішенням різних проблем.

На додаток ми з'ясували, що у Британському університеті студенти витрачають 5% свого часу на роботу з відео, 15% свого часу на аудіо та відео та 80% свого часу на друковані матеріали.

3.2. Типи та системи дистанційного навчання

Інформатизація освіти є однією з ключових умов успіху розвитку сучасного суспільства, але наслідком бурхливого розвитку нових інформаційних технологій у світі стала нова соціально-економічна проблема – інформаційна нерівність. Головною метою запровадження дистанційного навчання є вирішення цієї проблеми, а також швидке та зручне розповсюдження знань, що забезпечують доступ до освіти для всіх верств населення. Ця мета значною мірою досягається за допомогою програмних засобів, заснованих на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях, які отримали загальну назву «система дистанційного навчання». Найпопулярніші системи дистанційної освіти включають:

- ATutor;
- Moodle;

- Claroline;
- Live@edu;
- eFront;
- SharePointLMS.

Дистанційна освіта та її визначення є відносно новими у галузі освіти, оскільки вони поширилися лише за останні 15-20 років. Мова та терміни, що використовуються для опису діяльності на дистанційному навчанні, досі неоднозначні, і географічні відмінності у їх використанні, наприклад, між Північною Америкою та Європою, посилюють цю неоднозначність. Найбільш часто використовувані терміни, пов'язані з дистанційною освітою, включають: заочну освіту, домашню освіту, самонавчання, зовнішню освіту, навчання протягом усього життя, дистанційну освіту, самонавчання, освіту дорослих, технічну освіту або непрямую освіту, освіту, орієнтовану на студентів, відкриту освіту, відкритий доступ, гнучкий освіта та розподілена освіта.

Сьогодні широко застосовується широкий спектр систем дистанційного навчання та систем управління дистанційним навчанням, як з відкритим кодом (умовно безкоштовним), так і платним, широко застосовується та вузько орієнтований.

ATutor – це модульна система дистанційного управління освітою з відкритим кодом. Система розроблена з урахуванням доступності та адаптованості користувачів. Обмежень щодо операційної системи сервера немає – система є міжплатформенною [45].

Claroline – це платформа з відкритим кодом для електронного навчання та електронної діяльності. Як і ATutor, він поширюється під загальною публічною ліцензією GNU. Сумісний з операційними системами, такими як Linux, Mac та Windows. Забезпечує інтуїтивно простий інтерфейс управління. Claroline LMS базується на концепції приміщення, пов'язаного з курсом або викладацькою діяльністю. Кожне з приміщень оснащено інструментами для створення, організації та управління навчальними матеріалами; можливості забезпечити взаємодію користувачів тощо [47].

Live@edu – це система дистанційного навчання, створена з використанням технології Active Server Pages на платформі Microsoft.

eFront – це нове покоління систем електронного навчання, що поєднує функції системи управління навчанням та системи створення та управління навчальними матеріалами. Застосовується для організації навчально-виховного процесу в навчальних закладах, а також для підвищення кваліфікації, атестації та відбору працівників у різні організації. В основі системи лежать три типи користувачів - адміністратор, викладач та студент.

Moodle (Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) – це модульний програмний пакет із відкритим кодом (ліцензія GNU GPL), призначений для створення курсів дистанційне навчання та веб-сайти. Ця програма управління дистанційним навчанням зосереджена на взаємодії між викладачами та студентами, а також використовується для підтримки особистих курсів. Moodle можна встановити на будь-якому комп'ютері, що підтримує PHP та СУБД MySQL, PostgreSQL, Microsoft SQL Server; програмне забезпечення є міжплатформеним [6, с. 88].

Проект базується на п'яти принципах, що мають спільну назву «соціальний конструктивізм»:

- у сучасному навчальному середовищі ми всі одночасно є потенційними вчителями та учнями;
- ми маємо успіх у навчанні, особливо коли намагаємось щось створити чи щось пояснити;
- спостереження за роботою наших колег – велика користь для навчання;
- розуміння інших дозволяє вивчати їх більш індивідуально;
- навчальне середовище повинно бути гнучким, забезпечуючи учасникам навчання процес який є простим інструментом для реалізації своїх навчальних потреб [3, с. 97].

SharePointLMS – це система дистанційного навчання, розроблена на потужній багатофункціональній платформі MS Office SharePoint Server 2007. Це

комплексне рішення, яке об'єднує всіх користувачів (викладачів, студентів, адміністраторів тощо) в одному інформаційному та навчальному просторі та забезпечує інструменти для співпраці. На відміну від Moodle, Claroline та ATutor, система платна. Він використовується не лише навчальними закладами та навчальними центрами, а й підприємствами, організаціями, державними установами.

Курси організуються у формі послідовних занять, які можуть бути незалежний, інтерактивний або колективний. Самостійні заняття зазвичай включають матеріали для читання та тести, які необхідно виконати після вивчення матеріалу. Інтерактивні заняття включають лекції у віртуальному класі, участь в онлайн-дискусії або чаті, робота з віртуальною дошкою та системою обміну веб-ресурсами. Інтерактивні заняття заплановані на певну дату та час, їх проводить викладач у віртуальному класі в режимі реального часу. Поточні результати студентів зберігаються у базі даних. Ця інформація доступна вчителю у будь-який час у вигляді повідомлень у різних формах. Групові заняття включають заняття в режимах офлайн та онлайн обговорень, бесід [46].

Отже, враховуючи основні дидактичні принципів дистанційної освіти, виведені основні функціональні модулі сучасних систем управління дистанційним навчанням, що включають забезпечення адміністрування системи, доступу до навчальні матеріали, інструменти для забезпечення спілкування між учасниками процесу дистанційне навчання тощо. Відповідно до сформульованих модулів, іспит та порівняння наявності та реалізації модулів у системах дистанційного навчання Moodle, Claronline, ATutor, SharePointLMS, Live@edu, eFront.

Тому слід зазначити, що спільними зусиллями програмістів та викладачів розроблено достатню кількість систем дистанційне навчання для організації дистанційного процесу в навчальних закладах різного типу. Інформація та спілкування технології постійно розвиваються, і нові версії розглянутих

платформ дистанційного навчання матимуть нові можливості для вдосконалення навчального процесу.

3.3. Особливості створення дистанційного матеріалу

Дистанційне навчання – сукупність сучасних технологій, що забезпечують інтерактивне надання інформації за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій від викладачів до студентів. Він використовується для викладання в середніх школах, вільних економічних зонах та бізнес-школах. Основними принципами дистанційної освіти є інтерактивна взаємодія в процесі роботи, що дає студентам можливість самостійно здобувати дослідницький матеріал, а також консультаційна підтримка в процесі дослідницької діяльності.

Важливим елементом дистанційного навчання є курс дистанційного навчання. Ще до початку навчання вчителі розробляють дистанційне навчання для своїх предметів. Курси можуть бути змінені та доповнені в процесі викладання. Кожен учитель має можливість самостійно вирішити, як буде виглядати дистанційний курс та які мультимедійні елементи будуть в ньому використані. Міра та метод використання комп'ютерних технологій при підготовці дистанційного навчання суттєво впливає на ефективність його засвоєння.

Курс розділений на частини, які потрібно пройти за певний час. На основі матеріалу розділів викладачі створюють і призначають тести та завдання, які також потрібно вчасно виконати. Викладач має можливість призначити спеціальні тестові завдання для відповідних частин курсу. Вихователь може розподіляти завдання підгрупам студентів, тоді завдання вирішується колективно. Взаємодія між суб'єктами системи дистанційної освіти відбувається через систему окремих гостьових книг, форумів, чатів та електронних листів.

Організація справді ефективного процесу дистанційного навчання вимагає систематичної роботи зі студентом та викладачем майже щодня протягом усього періоду навчання.

Ми розробили комплексний лекційний матеріал, який включає в себе сім лекцій, а саме «лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна», «визначення поняття текст», «проблема сприйняття і його інформаційна насиченість», «текст як закінчене інформаційне структурне ціле», «типи текстів», «методи лінгвістичних досліджень» та «ораторське мистецтво». Матеріал, що ми розробили має чітку структуру, а також розділений на окремі підблоки та логічні фрагменти, завдяки цьому засвоєння нового матеріалу не викликає труднощів. З цих спостережень маємо зробити висновок, що всі лекції даного курсу буду легко сприймати завдяки правильному підходу до описання матеріалу.

Кожна тема та лекція має своє закінчене смислове навантаження, що допомагає студенту засвоїти матеріал якнайлегше.

Ми приділили особливу увагу інтерфейсу наших лекцій, оскільки це один із найважливіших моментів сприйняття тексту, тому кожна лекція має свою назву та багато інформації, що дає змогу добре підготуватись до тесту.

Цей матеріал ми розробили спеціально для студентів гуманітарного факультету, які хочуть навчатися на відстані. Він включає основні моменти при вивченні лекцій.

Першу тему яку ми розробили має назву «Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна» вона має наступні теми:

1. Визначення лінгвістики тексту.
2. Предмет та об'єкт лінгвістики тексту.
3. Місце лінгвістики тексту серед інших дисциплін.
4. Основні напрямки розвитку лінгвістики тексту.
5. Історія становлення лінгвістики тексту.
6. Методи дослідження лінгвістики тексту.

Ми навели приклад лекції на тему «Лінгвістика тексту» який проілюстровано нижче (див. Рис. 2).

Лекція 1. Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна

Тема 1. Визначення лінгвістики тексту

Лінгвістика тексту як самостійної наукової дисципліни виникла на рубежі 60-х – 70-х років 20 століття. Термін «лінгвістика тексту» належить румунському вченому е. Косерію (середина 1950-х). У цей період були закладені основи цієї мовної дисципліни. Ця дисципліна формувалася в атмосфері торжества формальних граматик (структуралізм – орієнтація виключно на граматичний аналіз речень). Існує гіпотеза, що ви можете створити «граматику тексту», орієнтовану на текст, формуючи тексти, але не упорядковану як граматику речень. Граматика розуміється як об'єктивно існуюча в мовній системі способів і засобів для побудови і зміни слів та побудови речень. В даному випадку мова йде про систему побудови тексту [2, с. 278-279].

Дослідження самого тексту спочатку називали суперсинтаксисом, макросинтаксисом, гіперсинтаксисом як частину граматики, що досліджує засоби зв'язності речень одного мовного твору (контекстна граматики);

Рис. 2 Приклад розробленої нами лекції «Лінгвістика тексту»

Наступна лекція яку ми розробили має назву «Визначення поняття текст». У сучасній лінгвістиці важко знайти інший термін, який був би настільки ж загальноживаним, але настільки неоднозначним, як термін «текст» тому ми розробили цілу лекцію для того щоб знайти точне визначення.

Ця лекція включає в себе наступні теми:

1. Проблема дефініції тексту в лінгвістиці.
2. Напряму вивченні тексту.
3. Текст у широкому і вузькому розумінні.
4. Проблема знакового статусу тексту.
5. Концепція тексту І.Р. Гальперіна.
6. Проблема розмежування усних і письмових текстів.

Ми навели приклад лекції на тему «Визначення поняття текст» який проілюстровано нижче (див. Рис. 3).

Тема 2. Напрямок у вивченні тексту

В рамках лінгвістики тексту було виділено декілька областей, зокрема:

- **функціональна маршрутизація:**

1. Функціональний аналіз дає змогу подолати реальні мовні характеристики тексту і перейти до аналізу таких концептуальних категорій, як «простір» і «час» (наприклад, художній простір, художній час). Функціональний аналіз виявляє значення цих категорій у тексті.

2. Функціональний аналіз допомагає виявити взаємозв'язок між значенням мовних одиниць та їх змістом у тексті. Різниця між термінами "значення" та «зміст» при аналізі тексту дуже значна. Це також проявляється на рівні окремого слова. Значення об'єктивно відображає систему зв'язків і відносин у слові, це стійка система, однакова для всіх людей. Значення означає індивідуальне розуміння значення слова, виключеного з об'єктивної системи зв'язку, але яке стосується лише певного моменту та певної ситуації.

Рис. 3 Приклад розробленої нами лекції «Визначення поняття текст»

Третя лекція яку ми описували має назву «Проблема сприйняття і його інформаційна насиченість». Вважається, що проблема сприйняття тексту пов'язана з його генерацією, оскільки процеси, що відбуваються під час сприйняття, загалом вважаються зворотними процесами створення тексту. Цей процес ми детально описали в нашій лекції. Ця лекція включає в себе наступні теми:

1. Проблема сприйняття тексту.
2. Види інформації в тексті і функціонально змістові типи мовлення (способи викладу).
3. Інформаційна насиченість тексту та способи її підвищення.
4. Семіотичні і комунікативні способи компресії інформації в тексті.

5. Зміст і значення. Глибина прочитання тексту.

Ми навели приклад лекції на тему «Проблема сприйняття і його інформаційна насиченість» який проілюстровано нижче (див. Рис. 4).

Лекція 3. Проблема сприйняття тексту і його інформаційна насиченість

Тема 2. Види інформації в тексті і функціонально-змістові типи мовлення (способи викладу)

Як відомо, характерна особливість тексту створює функціональні та змістовні властивості, а не синтаксичні структури. Тому необхідно звертати увагу на спосіб подання матеріалу в тексті. Існують терміни для опису мовних методів передачі інформації – функціональний та семантичний типи мовлення, типи викладу, методи викладу. Найточнішим з точки зору величини переданої вартості є термін «функціональний та семантичний типи мовлення» (далі ФСТР).

Тип презентації визначається характером семантичної інформації, що передається. Інформація про зміст, як відомо, така:

- фактичний, що відповідає емпіричному (отриманому з безпосереднього спостереження) рівню знань;
- концептуальні та гіпотетичні, що відповідають теоретичному рівню знань;
- методологічна, що містить опис методів і прийомів засвоєння інформації;
- естетичний, пов'язаний з категоріями оцінки, емоційним,

Рис. 4 Приклад розробленої нами лекції «Проблема сприйняття і його інформаційна насиченість»

Наступна, четверта лекція має назву «Текст як закінчене інформаційне структурне та ціле». Виявлення текстових одиниць та їх ієрархії в загальній структурі тексту допомагає розкрити основні характеристики тексту – змістовні, функціональні, комунікативні. Отже, ми вирішили що цей розділ також повинен бути в даному курсі. Ця лекція включає в себе наступні теми:

1. Структура тексту.
2. Способи передачі значень в тексті.

3. Одиниці тексту семантико-синтаксичного (структурного) рівня: висловлення і надфразова єдність.

4. Абзац як композиційно-стилістична одиниця тексту.

5. Види тематичного (класичного) абзацу.

6. Функції абзацу.

Ми також навели приклад лекції на тему «Текст як закінчене інформаційне структурне ціле» який проілюстровано нижче (див. Рис. 5).

Лекція 4. Текст як закінчене інформаційне структурне ціле

Тема 1. Структура тексту

Якщо текст враховується в системі узагальнених функціональних категорій, він кваліфікується як найвища комунікаційна одиниця.

Виявлення текстових одиниць та їх ієрархії в загальній структурі тексту допомагає розкрити основні характеристики тексту – змістовні, функціональні, комунікативні.

Наступні рівні тексту виділяються в тексті як одна інформаційна та структурна одиниця:

- семантико-синтаксичний (або структурний) рівень;
- композиційний (або композиційно-стилістичний) рівень.

Текст має власну мікро- та макросемантику, мікро- та

Рис. 5 Приклад розробленої нами лекції «Текст як закінчене інформаційне та структурне ціле»

П'ята лекція яку ми розробили має назву «Типи текстів». Типологія тексту, незважаючи на своє центральне становище в загальній теорії тексту, до цих пір ще розроблена не достатньо. Не визначені загальні критерії, які повинні бути покладені в основу типологізації. Тож ця лекція була також добавлена в наш курс для більшого розуміння типології текстів та вирішення самої проблеми недостатньої вивченості. Ця лекція включає в себе наступні теми:

1. Типологія текстів.
2. Порівняння художніх та нехудожніх текстів.
3. Монологічні і діалогічні тексти.

4. Інтертекстуальність або текст у тексті.
5. Поняття креолізованого тексту.
6. Функціонально-стильова характеристика тексту (науковий стиль мовлення).

Для ліпшого розуміння ми навели ілюстрований приклад до лекції «Типи текстів» (див. Рис. 6).

Лекція 5. Типи текстів

Тема 1. Типологія текстів

Типологія тексту, незважаючи на його центральне положення в Росії загальна теорія тексту все ще недостатньо розвинена. Загальні критерії, які повинні лягти в основу типології, не визначені. Об'єктивно це впливає з багатогранного, а отже, складного характеру явища тексту, суб'єктивно – порівняно короткого періоду розвитку проблем тексту, коли вони почали переростати в загальну теорію. Основна складність полягає в тому, що один із критеріїв не правильний при диференціації тексту.

Критерії типології текстів повинні охоплювати принаймні основні ознаки тексту: **інформаційні, функціональні, структурно-семіотичні, комунікативні.**

Рис. 6 Приклад розробленої нами лекції «Типи текстів»

Наступною, а саме шостою стала лекція з назвою «Методи лінгвістичних досліджень». Однією з ключових проблем загальної лінгвістики є проблема методології, тобто методів мовного дослідження. Відомо, що кожна галузь людського знання повинна мати певні методи дослідження поряд із предметом та предметом дослідження. Протягом історії свого розвитку лінгвістика розробляла власні (спеціальні) методи. Зміна наукової парадигми зазвичай супроводжується відкриттям нового методу дослідження. Кожен метод визначає такий аспект мови, як предмет вивчення, який визначається найважливішим у цій теорії мови. Отже, ця лекція включає в себе наступні теми:

1. Описовий метод.
2. Порівняльно-історичний метод.
3. Структурний метод.
4. Лінгвістична абстракція та індукція або дедукція.
5. Евристичні методи та метод реконструкції.
6. Пояснювальний опис та формалізація лінгвістичних описів.
7. Верифікація, доказ і аргументація в лінгвістиці.
8. Методи суміжних наук.

Ми також навели приклад лекції на тему «Методи лінгвістичних досліджень» який проілюстровано нижче (див. Рис. 7).

Лекція 6. Методи лінгвістичних досліджень

Тема 1. Описовий метод

Методами лінгвістичних досліджень займаються багато відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: В. Богородицький, І. Бодуен де Куртене, К. Бругман, В. Вундт, Б. Дельбрук, Г. Пол, О. Потєбня, П. Фортунатов, В. Шерер, Г. Штейнталь, А. Шлейхер та ін.

Метод (від грец. *Metodos* «шлях дослідження, пізнання») – система правил і прийомів підходу до вивчення явищ і законів природи, суспільства і мислення. У загальнонауковому та філософському розумінні термін метод

Рис. 7 Приклад розробленої нами лекції «Методи лінгвістичних досліджень»

Остання, сьома лекція яку ми розробили має назву «Ораторське мистецтво». Сьогодні проблеми вербальної комунікації, включаючи мистецтво слова, досліджують низку дисциплін, центральною з яких є риторика (у тому числі риторика), в основі якої лежить ряд дисциплін – філософія, логіка, психологія, педагогіка, етика, естетика, література, лінгвістика. Лише одну з областей риторики можна вважати ораторським мистецтвом. Звісно ми не змогли пройти повз даної проблеми та не додати цей матеріал до нашого курсу.

Для більш ліпшого розуміння ми розбили дану лекцію на наступні теми:

1. Особливості ораторського мовлення.
2. Оформлення публічного виступу.

3. Стилiстичнi прийоми в усному мовленнi.

4. Невербальнi засоби впливу на аудиторiю.

Ми також навели приклад лекцiї на тему «Методи лiнгвiстичних дослiджень» який проiлюстровано нижче (див. Рис. 8).

Лекцiя 7. Ораторське мистецтво

Тема 1. Особливостi ораторського мовлення

Публiчне (ораторське) мовлення вимовляється з метою iнформування слухачiв, надання на них бажаного впливу. шляхом переконання i навиювання. Вона являє собою монолог, розрахований на пасивне сприйняття i не передбачає вiдповiдної словесної реакцiї.

Оратор завжди прагне подолати пасивнiсть сприйняття адресата i втягнути його в активну розумову дiяльнiсть. В iдеалi ораторська мова – двостороннiй процес (дiалог на рiвнi мислення).

Отже, якi є особливостi ораторського мовлення:

- **наявнiсть «зворотного зв'язку».** Оратор повинен спостерiгати за поведiнкою аудиторiї, вловлювати її настрiї по реакцiї на свої слова, коригувати власну мову, тобто встановлювати контакт зi слухачем;

Рис. 8 Приклад розробленої нами лекцiї «Ораторське мистецтво»

Отже, ми розробили курс «Лiнгвiстика тексту», якiї налiчує сiм лекцiї. Весь курс був роздiлений на двi частини до яких було додано по одному модулю за матерiалами якi ми розробили. Матерiали, що ми розробили мають чiтку структуру, а також роздiленi на окремi пiдблоки та логiчнi фрагменти, завдяки цьому засвоєння нового матерiалу не викликає труднощiв. Тому всi лекцiї даного курсу буду легко сприймати завдяки правильному пiдходу до описання матерiалу.

Для лiпшого закрiплення матерiалу нами було також розроблено тестовi вправи пiсля кожної з лекцiї. Таким чином, за допомогою платформи Mentor студент має можливiсть вивчати розробленi нами курси лекцiї дистанцiйно, а також має можливiсть скласти тести, якi покажуть реальний рiвень знань студента.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3

Основною ідеєю дистанційного навчання є створення освітнього інформаційного середовища, що включає комп'ютерні інформаційні ресурси, електронні бібліотеки, відеотеки та аудіотеки, книги та підручники. Складовими такого навчального середовища є студенти та викладачі, взаємодія яких здійснюється за допомогою сучасних телекомунікацій. Це навчальне середовище надає студентам унікальні можливості здобувати знання самостійно та під керівництвом викладачів.

Застосування комп'ютерних та телекомунікаційних засобів у навчанні розширює можливості матеріального різноманіття, той інформаційний фонд, який учень може використовувати у навчальному процесі, дозволяє більш гнучко та ефективно реагувати викладачу на характер його помилок та труднощів.

З огляду на вищевикладене, ми вважаємо дистанційну освіту та дистанційну освіту особливими організаційними формами, які співвідносяться як загальні та часткові. Дистанційна освіта – це нова форма організації освітнього простору, яка долає обмеження, пов'язані з місцем та часом навчання, прихильністю загальним національним освітнім традиціям та державним освітнім стандартам, використовуючи сучасні засоби зв'язку та комп'ютерні технології. Особливістю дистанційної освіти є незалежність та особиста відповідальність людини за вибір програми, терміни та якість її курсу.

Сучасне навчання дає можливість правильно використовувати наступні термін: ATutor, Moodle, Claroline, Live@edu, eFront, SharePointLMS.

У той же час інформаційні технології дистанційного навчання відповідають таким критеріям: книги та друковані матеріали, електронні тексти та публікації, комп'ютерне навчання, мультимедіа, відео, радіо, віртуальна реальність, електронне навчання тощо.

Список вдосконалених систем дистанційного навчання є суперечливим при об'єктивному виборі окремого продукту, оскільки переважну більшість

безкоштовних (відкритих) систем відносно важко підтримувати, а для впровадження та обслуговування системи потрібні висококваліфіковані фахівці. До цих систем відносяться:

Нами було розроблено комплексний лекційний матеріал, який включає в себе сім лекцій, а саме «лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна», «визначення поняття текст», «проблема сприйняття і його інформаційна насиченість», «текст як закінчене інформаційне структурне ціле», «типи текстів», «методи лінгвістичних досліджень» та «ораторське мистецтво».

Ми приділили особливу увагу інтерфейсу наших лекцій, оскільки це один з найважливіших моментів сприйняття тексту, а тому кожна лекція має свою назву та багато інформації, яка не перевищує п'яти сторінок.

Отже, ми розробили курс «Лінгвістика тексту», якій налічує сім лекцій. Весь курс був розділений на дві частини до яких було додано по одному модулю за матеріалами які ми розробили. Матеріали, що ми розробили мають чітку структуру, а також розділені на окремі підблоки та логічні фрагменти, завдяки цьому засвоєння нового матеріалу не викликає труднощів. Тому всі лекції даного курсу буду легко сприймати завдяки правильному підходу до описання матеріалу.

З метою забезпечення якості освіти в сучасних умовах ми також розробили тестові завдання. Переваги цього методу контрольної діяльності, якого ми дотримувались при його впровадженні на науковій основі, що включає не лише задоволення загальних вимог до педагогічних вимірювань, а й конкретні вимоги до тестування завдань різних форм.

Ми завантажили свої лекції та тестові завдання в систему дистанційного навчання Mentor, яка успішно використовується в ХАІ. Mentor базується на Moodle, який є універсальною системою, що містить майже всі інструменти для успішного дистанційного навчання.

За допомогою платформи Mentor студент має можливість вивчати наші лекційні курси на відстані, а також має можливість скласти тести, які покажуть реальний рівень знань студента.

РОЗДІЛ 4. Основні положення тестів як систематизація знань

4.1. Основна мета тестових завдань та класи, на які вони розподіляються

Важливою проблемою викладання теорії та практики є контроль, оцінка та облік знань студентів. Без перевірки або самоконтролю набутих знань, набутих умінь та навичок якісне навчання неможливе. Тому контроль знань учнів завжди був, є і буде важливою частиною навчального процесу. Деякі форми та методи контролю знань змінюються, але його основна суть – знати, наскільки добре засвоюється процес засвоєння вивченого матеріалу – залишається незмінною.

При створенні тестових завдань використовують їх різні форми. Рекомендованими НМЦ МОН України для застосування є тестові завдання закритої та відкритої форм.

Тестові завдання закритої форми пропонують вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих. Для таких тестових завдань відповіді потрібно розміщувати в певному порядку. При комп'ютерному тестуванні корисно використовувати роль закритої форми, оскільки їх можна легко обробити.

Крім того, бажано використовувати якомога менше різновидів при створенні тестових завдань.

Тестові завдання відкритого типу дозволяють вільно скласти відповідь або заповнити (заповнити) часткову відповідь. При комп'ютерному тестуванні відповіді на відкриті завдання повинні мати чітко визначену форму та зміст [20, с. 112].

Відповідно до принципу проектування відповіді, тестові завдання можна класифікувати за схемою (див. Рис. 9).

Тестові завдання будь-якої форми та принципу проектування відповідей мають певну форму ілюстрації і повинні відповідати загальновизнаним вимогам.

Рис. 9 Візуальна схема форми тестових завдань

Найпростіші тестові завдання в закритій формі, засновані на принципі побудови відповіді, є альтернативними тестовими завданнями.

Альтернативні тестові завдання включають наявність двох варіантів відповідей, включаючи «так – ні», «правильно – неправильно». Вони використовуються для попередньої перевірки правильності вибору чи рішення щодо змісту завдання, не розкриваючи його суть.

Якщо вам потрібно перевірити здатність правильно відтворювати набуті знання, доцільно використовувати тестові завдання з вибором кількох відповідей, які дають від трьох до п'яти можливих відповідей. З

запропонованих варіантів лише один є правильним. При складанні таких тестових завдань складність полягає у виборі варіантів відповідей, які повинні бути досить схожими на правильні.

Відкриті тестові завдання дають безкоштовні відповіді для тих, хто тестується. Вони не містять запропонованих відповідей і служать для виявлення знань термінів, визначень, термінів, наведених у навчальних матеріалах. В основному це твердження з невідомою змінною.

Рекомендується розпочати створення відкритих тестових завдань із запитання.

Наприклад: *«Як поділяється педагогічне тестування за можливістю використання ІКТ?»*

Крім того, необхідно сформулювати повну правильну відповідь так, щоб ключове слово (в даному випадку – можливість використання ІКТ) було на початку відповіді, а навчальний елемент, знання якого перевіряється в кінці.

За можливістю використання ІКТ педагогічне тестування поділяється на сліпе та комп'ютерне.

Після запису формулювання повної правильної відповіді з нього видаляється відповідний навчальний елемент (заготовка та комп'ютер) і тестове завдання готове [24, с. 133].

Розробка тестових завдань повинна дозволяти обробку результатів відповідно до певних статистичних програм. Кожне тестове завдання має ключову відповідь, яка дозволяє нам обробляти інформацію, яку ми отримуємо в результаті, відповідно до мети тесту.

Існують основні правила, які допомагають формулювати твердження. Вони включають такі пункти:

- заява повинна бути короткою, але не повинна містити більше одного контрактного речення;
- дослідження, зрозуміле всім (респондентам);
- твердження не повинні містити відкрити відповідь або принаймні вказівку на правильну, схвалену чи очікувану відповідь;

- на кожне твердження відповіді повинні бути доступні у структурній формі, бажано з однаковою кількістю альтернатив (не менше 5 та не більше 11);
- тест не повинен містити лише тих питань, які мстять лише позитивні чи негативні відповіді;
- у кожній тестовій відповіді слід повідомляти лише про одну відповідь.

Під час складання тестових завдань має бути враховувано його основні характеристики. Надійність – одна з головних і найважливіших особливостей. Вони пов'язані з точністю, яка дозволяє вимірювати та перекладати в кількісні показники. Надійність можна визначити відповідно до мети, завдань, характеру дослідницьких тестів, вираженої якості.

Є кілька пунктів, які можуть забезпечити контроль за якістю та надійністю тестових завдань. Вони включають повторне тестування, паралельне тестування, використання так званого дисперсійного аналізу – самостійного (кореляція всіх тверджень), а також факторний аналіз [44, с. 220].

За засобами пред'явлення існують наступні види тестувань:

1. З використанням тестових зошитів, в яких знаходяться тестові завдання і в яких випробовуваний фіксує результати.
2. Бланкові, коли випробовувані відзначають або вписують правильні відповіді на спеціальних бланках. Бланки пред'являються окремо від завдань.
3. Комп'ютерні.

Для відстеження контролю знань підходить будь-який з цих способів, але необхідно зазначити, що пред'являючи один і той же тест в різних формах, ми отримаємо різні результати. За цілями використання виділяються наступні групи тестів:

Визначальний тест, призначений для оцінки початкових компетенцій (використовується на початку року або кварталу), простий, що охоплює невеликий діапазон знань), який становить основний тест (використовується для моніторингу прогресу навчання, впливає на обмежений навчальний сегмент, оцінює результати навчання розділу чи розділу. робиться для оцінки ступеня засвоєння матеріалу).

Діагностичний тест, призначений для виявлення труднощів у навчанні (увага зосереджена на відповідях учнів, він містить велику кількість питань, що стосуються конкретної тестової області). Цей тест фокусується на типових помилках учнів, чітко очікуваних результатах навчання, має дуже низький рівень складності та використовується для студентів, які мають труднощі у навчанні.

Підсумковий тест. Цей тест призначений для оцінки широкого кола результатів навчання, визначає ступінь користі, містить більш складні запитання [38, с. 25].

Написання варіантів відповідей – найскладніше завдання при підготовці тестового завдання. Принаймні одна з відповідей правильна, решта – дифузори – неправильна.

Багато створити принаймні 4-5 варіантів відповідей. Усі заважаючі елементи повинні бути надійними та однорідними. Дистриб'ютори, які не заслуговують на довіру та не є однорідними, не працюють, збивають тих, кого розслідують. Вони не повинні бути частиною завдання. З міркувань неймовірності не слід штучно збільшувати кількість відволікаючих факторів.

При виборі тривожних елементів доречно використовувати типові помилки, хибні уявлення, об'єкти, що відповідають лише частині характеристик, наведених у даному стані тощо. Водночас розповсюджувачі не повинні містити складної, неправдивої та неправдивої інформації. Використовуйте правильні твердження, але ті, що не належать до контексту. Наприклад, у завданні визначення наслідків конкретної ситуації можуть бути чотири типи відповідей відповідно до ступеня правильності наслідку та його зв'язку з конкретною ситуацією:

4. Реальні наслідки, пов'язані з конкретною ситуацією (правильна відповідь).

5. Фактичний наслідок, не пов'язаний із ситуацією.

6. Нереальний або неправильно описаний наслідок, пов'язані з конкретною ситуацією.

7. Нереальний або неправильно описаний наслідок, немає пов'язані з конкретною ситуацією [29, с. 130].

На ті самі питання складність тестового завдання залежить від варіантів відповіді. Варіанти відповідей слід розміщувати систематично (у логічному, алфавітному порядку, за зростанням чи за спаданням тощо).

Відповіді повинні бути короткими, а їх структура простою. Ви повинні додати повторювані слова до умови. Бажано не додавати до відповідей дієслова, які ускладнюють сприйняття та розуміння. Оптимально, відповіді повинні включати іменники, прикметники, числівники як одне слово, фразу, просте речення. У відповідях не рекомендується використовувати складнопідрядні речення.

Відповіді повинні мати подібний вигляд, структуру, стиль тощо. Зокрема, тривалість відповідей повинна бути однаковою. Поширеною помилкою є створення найдовшої, найдокладнішої, конкретнішої та найбільш повної правильної відповіді, до якої додаються коротші відволікаючі фактори. Правильною відповіддю іноді є абзац, тоді як відволікаючі фактори містять одне-два слова.

Відповіді повинні відповідати умові граматично, стилістично та логічно. Невідповідність найчастіше спостерігається при використанні неповної форми заяви у стані [28, с. 188].

4.2. Вимоги до складання тестових завдань

Тестові завдання повинні відповідати вимогам до чистоти предмета (відсутність накладання однієї дисципліни на іншу), логічної правильності змісту завдання, правильної форми, місцевої незалежності, технологічності, ефективності, відомих труднощів [33, с. 155].

Складність завдання багато в чому залежать від змісту та форми. Тяжкість завдання визначається часткою неправильних відповідей

(відношенням кількості неправильних відповідей до загальної кількості відповідей).

Тестові завдання повинні містити ті основні, важливі положення, які студент повинен знати в результаті вивчення блоку дисципліни або дисципліни в цілому.

Ми виділили вимоги до найбільш часто використовуваних завдань закритих тестів. Оскільки ці завдання можуть мати різну кількість і співвідношення правильних і неправильних відповідей, чим більше правильних відповідей буде в завданні, тим менше неправильної інформації прочитає студент. Не рекомендується давати однозначно неправильні відповіді, студент їх одразу розпізнає. Неправильні відповіді повинні бути достовірними. Короткі відповіді, що охоплюють один рядок, вважаються найкращими. Не рекомендується включати більше двох-трьох рядків у версію відповіді, оскільки великий текст важко читати. У завданні краще не передавати слів.

Однією з вимог до тестових завдань є мінімальна кількість інформації, необхідна для відповіді без втрати сенсу. Тестове завдання не слід перевантажувати інформацією. Надмірні деталі, непотрібні слова, герої відволікають від сприйняття головного. Некласифікований текст, неправильне розміщення його елементів, неточні ілюстрації, використання нестандартних скорочень ускладнюють сприйняття інформації. Після виконання завдання воно ретельно перевіряється і вирішується, без яких слів можна обійтися. Методологічні модифікації завдань досвідченими розробниками тестів дають хороші результати [22, с. 28].

Зміст тестових завдань повинен відповідати поданому матеріалу, рекомендованим підручникам, навчально-методичному матеріалу, доступному студентам. Це особливо важливо для нових методів розрахунку, які неоднозначно тлумачать терміни та поняття.

При розробці тесту необхідно враховувати принципи відбору змісту навчального матеріалу для тестових завдань:

- принцип відповідності змісту тесту меті тесту;

– принцип значущості (включаючи до тесту лише ті елементи навчальної програми, які можна віднести до найважливіших, без яких знання стають неактуальними, фрагментарними та складаються з другорядних елементів);

– принцип наукової надійності (не рекомендується включати суперечливі аспекти в тест);

– принцип підтримання рівня сучасного стану науки (включення в тест не тільки надійних, але і сучасних наукових матеріалів);

– принцип змісту дисципліни у змісті тесту (при виконанні тесту дбають про те, щоб забезпечити повноту та достатність кількості завдань для обґрунтованого висновку щодо знань);

– принцип мінливості змісту (створення безлічі варіантів завдань одного і того ж тесту);

– збільшення складності (від легких завдань, які більшість учнів виконує правильно, до найскладніших) [17, с. 183].

З точки зору розробників тестів, мінімальні вимоги до складання тестового завдання складаються з таких трьох частин:

- інструкції;
- текст завдання;
- правильна відповідь.

Інструкція повинна містити вказівки щодо того, що повинен робити випробуваний, як він повинен виконувати завдання, де і як робити позначки та примітки, описувати, що учень повинен «робити руками», як має виконувати завдання, де він повинен позначати, як додавати тощо.

Це означає, що інструкція повинна забезпечити, щоб завдання та спосіб його виконання були чітко зрозумілі кожному з учасників та не призводили до помилок [11, с. 176].

У тестах дозволяється виконувати одну інструкцію для групи подібних завдань, яка розміщується на початку тесту або в цій групі завдань у тесті. Бажано надати викладанню кілька прикладів, зрозумілих для вчителя.

Текст завдання або питання – це змістовний зміст завдання. Структура та склад запитання більше визначаються змістом навчальних матеріалів [18, с. 210].

Правильна відповідь (стандарт) є обов'язковим атрибутом кожного тестового завдання – без нього завдання, за винятком, мабуть, найбільш тривіального, втрачає сенс, оскільки його неможливо точно проаналізувати та оцінити.

Рекомендації щодо постановки тестових завдань та відповіді на них:

- переконайтесь, що на тестове завдання можна відповісти незалежно від варіантів відповідей або від того, чи варіанти відповідей на 100% правильні чи неправильні;

- включати більшу частину інформації з тестового завдання (статус завдання повинен бути довшим, ніж варіанти відповіді, який, у свою чергу, повинен бути досить коротким);

- уникати надмірної інформації при формулюванні завдань;

- уникати плутанини складних складів;

- складати граматично правильні та логічні відповіді;

- розташувати їх у логічному або алфавітному порядку; запишіть ймовірні відволікаючі фактори (приблизно стільки, скільки буде правильної відповіді);

- уникати категоричних висловлювань («завжди», «ніколи», «все») та розмитих формулювань («зазвичай», «часто»);

- уникати тестових завдань із запереченнями;

- написати чіткі інструкції для відповіді на запитання, якщо це можливо, не змінювати формат відповідей;

- не вживайте занадто важких слів;

- не слід задавати два запитання в одному (учитель не може бути впевнений, на яку частину відповів респондент).

Для тестування студентів за лекціями які ми розробили ми вирішили обрати тести типу множинного вибору. Отже, нижче ми навели вимогу до складання тестів такого типу.

Тестове завдання з множинним вибором складається з проблемної частини, яка містить твердження або питання, і варіантів вибору, з яких студенти повинні визначити правильну відповідь. Варіанти вибору мати кілька правдоподібних відповідей, що скорочує ймовірність вгадування правильної відповіді. Варіанти вибору повинні містити тільки порівнянні поняття, що мають в своєму змісті загальні істотні ознаки, за якими їх можна порівняти [21, с. 211].

Правильна відповідь може мати як позитивну, так і негативну форми. Рекомендована кількість дистракторів не більше п'яти. Якщо жоден з студентів не вибрав дистрактор, цей дистрактор називається непрацюючим. Такий дистрактор замінюють.

Тестові завдання множинного вибору повинні оцінювати як обсяг знань, наявний у студента, так і його вміння застосовувати ці знання. Наступна пара умов тестових завдань показує відмінність між питанням, які оцінюватимуть впізнання окремого факту, і питанням, які оцінюватимуть застосування знань.

Тестові завдання з множинним вибором поділяються на такі види:

- тестові завдання з множинним вибором, в якому міститься тільки одну правильну відповідь. Розташування правильної відповіді в списку варіантів вибору має визначатися випадковим чином, щоб запобігти випадкам вгадування;

- тестові завдання множинного вибору, що містять кілька варіантів вибору правильних відповідей. Імовірність вгадування правильних відповідей в таких завданнях зменшується порівняно з тестовими завданнями, що містять один правильний варіант вибору;

- тестові завдання розширеного вибору – це питання множинного вибору, організовані в блоки, які використовують єдиний список варіантів відповіді для всіх тестових завдань в блоці. Завдання розширеного вибору

включають в себе тему, список варіантів відповіді, вступний питання, умова або ситуацію, щонайменше, двох тестових завдань [39, с. 77].

Завдання з множинним вибором мають наступні переваги:

- висока надійність, особливо з варіантом, коли використовується один відповідь;
- легкість обробки показників тесту при великій кількості завдань;
- можливість отримання точних показників тесту для визначення відповідності тесту мети, для якої він був створений.

Нам вдалося виділити наступні рекомендації щодо складання тестових завдань з множинним вибором:

1. Простота.
2. Всі дістрактори повинні бути такими, щоб кожен з них міг привернути увагу випробовуваних.
3. Необхідно підбирати відповіді таким чином, щоб вибір був утруднений простим перебором без залучення знань, засвоєння яких потрібно оцінити.
4. Тільки один варіант із запропонованого набору повинен відповідати правильній відповіді. Іноді різні погляди на одну й ту ж проблему можуть привести до непередбачених відповіді, який буде теж правильним.
5. Відповідь на одне питання не повинен давати ключа до відповідей на інші. Не слід використовувати дістрактори з одного завдання в переліку інших.
6. Уникайте тестувати тривіальне зважаючи на простоту його виявлення. Сама проблема повинна міститися в основній частині завдання, а не виноситися в частину з варіантами вибору, які повинні бути настільки короткими, наскільки це можливо.
7. Не рекомендується використовувати негативну форму формулювання проблеми. Правильні відповіді і дістрактори повинні мати один зміст, одну структуру і загальну кількість слів. Розташування правильної відповіді не повинно повторюватися від питання до питання, його місце – випадково.

4.3. Переваги та недоліки автоматизованого тестування

Тестування здавна застосовувалось як засіб навчання та контролю знань. Саме слово «test» у перекладі з англійської означає – перевірка або випробування. Під тестуванням ми маємо на увазі опитування – запитання із запропонованими відповідями, серед яких суб'єкт вибирає один або кілька правильних.

Запитання можуть бути усними або друкованими, але на сучасному етапі розвитку компанії оснащення навчальних закладів та підприємств комп'ютерним обладнанням є достатньо великим, щоб дозволити сертифікацію та тестування за допомогою комп'ютерів.

Очевидно, головна перевага автоматизованого тестування – простота використання, зниження складності, усунення помилок тестування (комп'ютери не мають зниження уваги через втому). Крім того, важко уявити дистанційне навчання, інтерес якого зростає без використання відповідного програмного забезпечення [9, с. 201].

До слабких сторін автоматизованого тестування належить складність формулювання відповідей на питання про загальні природні закони, суспільство (філософія, історія, економіка, деякі розділи астрономії, фізики тощо), для яких властиві неоднозначні відповіді, і двійковій логіки «так/ні» – недостатньо. Також неможливо контролювати творчі знання за допомогою тестування. Тому перевірка розуміння та навичок у деяких галузях гуманітарних, соціально-політичних дисциплін є вище привілею тестування. Існують і інші методи оцінки.

Істотним недоліком тестування, який опосередковано пов'язаний із вищезазначеними проблемами, є те, що ті, хто навчається, звикають до готових рецептур і втрачають (не купують) здатність вільно та грамотно висловлювати думки. З іншого боку, люди, яким соромно говорити, є на тій самій основі, що і «оратори».

Наші користувачі іноді просять усунути «надмірну об'єктивність» програми тестування, маючи на увазі, що під час усного опитування викладач може вибрати складність запитань виходячи з рівня готовності респондента, що неможливо при використанні комп'ютерного тестування. Важко сказати, чи потрібно усувати такий недолік [31, с. 22].

Технологічна перевага завдань тестової форми проявилися у дотриманні ними вимог автоматизації рутинних компонентів навчання та контролю знань. Якщо це можливо в кожному завданні автоматично, залежно від відповіді «1» або «0», легко побачити наступні переваги щодо застосування такої оцінки на основі неоднозначної логіки. Таким чином ви можете швидко зареєструватися відповіді та заздалегідь об'єктивно оцініть їх розроблені правила, що застосовуються до все одно без винятку. Завдання в тесті бланки легко вставляються в комп'ютер, компактні проектується на екран монітора, вони добре відрізняються за формою та змістом.

У таких програмах як «SunRav» та «TestOfficePro» зведення і результати оцінки тестера налаштовуються відповідно до різних параметрів. Ви можете бачити оцінити:

1. Відсоток правильних відповідей.
2. Співвідношення правильних відповідей до неправильних або даних.
3. Сума балів (кожній відповіді, правильній і неправильній, можна присвоїти свій коефіцієнт).

У «SunRav» та «TestOfficePro» також дають можливість створити адаптивний тест, в якому перехід до наступного завдання базується на відповідях на попередні завдання. Ця особливість особливо бажана при створенні тестів, що використовуються для навчання та засвоєння навчальної програми.

Складність першого етапу – створення тестових баз даних, запровадження тестування в організації – тому тимчасова. Комп'ютерна перевірка знань, безперечно, є економічно вигіднішою, ніж усні чи письмові [8, с. 113].

4.4. Опис різних методик оцінювання відповідей студентів на тестові завдання

Залежно від призначення тесту (самоконтроль, поточний, тематичний, підсумковий контроль, атестація фахівців тощо) і функціональних можливостей програми тестування автор тесту пропонує наступні параметри тесту:

- порядок пред'явлення тестових завдань (в порядку проходження, у випадковому порядку, по випадково обраної частини завдань, за вибором учня, в порядку складності тощо);
- час тестування (на тест, за кожним завданням, без обмеження);
- система оцінювання (бальна, залікова);
- шкала оцінок (по відсотку вірних відповідей, відповідно до коефіцієнта засвоєння тощо);
- дозвіл видачі повідомлення про оцінку відповіді («Вірно», «Невірно») на кожне завдання, наявність підказок, посилань на теоретичний матеріал (при самоконтролі) тощо.

В процесі тестування виявляються знання, вміння і навички студентів, їх вимір і фіксація результату вимірювання. У зв'язку з цим перед розробником тестів стоять проблеми оцінювання, тобто вимірювання виявлених знань, умінь і навичок і обліку результатів оцінювання у вигляді кількісних показників і якісних показників. Якісні показники визначають мінімально достатній рівень якості, необхідний для задовільної оцінки. Розглянемо основні методи оцінювання та обліку результатів тестування.

Метод оцінки відповідей учнів повинен бути простим, об'єктивним та зручним для комп'ютерної обробки результатів тесту. Наприклад, можна розглянути два методи оцінки відповідей. Перший метод містить правильну відповідь, за яку студент отримує один бал, або неправильний – нуль балів. Також можливі відповіді, які мають певну частку правильного рішення. У цьому випадку відповіддю може бути частка балів (від 0 до 1) і студенту пропонується вибрати кілька із загальної кількості відповідей, наприклад три (із

п'яти-шести), які, на його думку, містять правильні рішення. Тестове завдання вважається виконаним, якщо загальна кількість набраних студентом балів становить від 0,7 до 1 [32].

Другий метод встановлює чотири рівні навчальних матеріалів:

1. перший рівень – запам'ятовування;
2. другий рівень – розуміння;
3. третій рівень – навички;
4. четвертий рівень – заявка.

Таким чином, чотири рівні складності тестових завдань визначаються відповідно до чотирьох рівнів навчального матеріалу.

4.5. Основи роботи з платформою Mentor ґрунтуючись на базі Moodle

На сьогоднішній день існує перспективна інтерактивна взаємодія зі студентами за допомогою інформаційно-комунікаційних мереж, з яких вона виділяється серед користувачів Інтернету. Впровадження стандартів сприяє поглибленню вимог до складу дистанційного навчання, а також вимог до програмного забезпечення. З 2014 року дистанційна школа Optima використовує Moodle для організації навчального процесу.

Mentor – це система управління дистанційним навчанням на базі LMS Moodle, яка встановлена на порталі університету за адресою – mentor.khai.edu. Для роботи в системі необхідно встановити браузер Chrome.

Moodle – освітня платформа, призначена для з'єднання викладачів, адміністраторів та студентів в одній надійній, безпечній та інтегрованій системі для створення індивідуального навчального середовища.

Moodle базується на PHP з використанням бази даних SQL (MySQL, PostgreSQL або Microsoft SQL Server). Moodle має можливість працювати з SCO та відповідає стандарту SCORM.

Більшість найактивніших розробників ядра Moodle – це співробітники Moodle Pty Ltd. В Україні ТОВ Moodle є офіційним партнером ТОВ «Техноматика».

Moodle пропонує студентам наступні можливості:

- доступ до навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання для практичних або лабораторних та індивідуальних робіт) та засоби комунікації та тестування у будь-який час;
- інструменти для роботи в групах;
- можливість перегляду результатів дистанційного курсу студента;
- можливість перегляду результатів тестування;
- здатність спілкуватися з викладачем за допомогою особистих повідомлень, форумів, чату;
- можливість завантаження файлів із виконаними завданнями;
- можливість використовувати коментарі до курсових подій.

Система Moodle впроваджена на веб-сайті ХАІ Mentor і успішно використовується для дистанційного навчання. За допомогою Mentor ми завантажили наші лекції для студентів, які хочуть навчатися на відстані (див. Рис. 10).

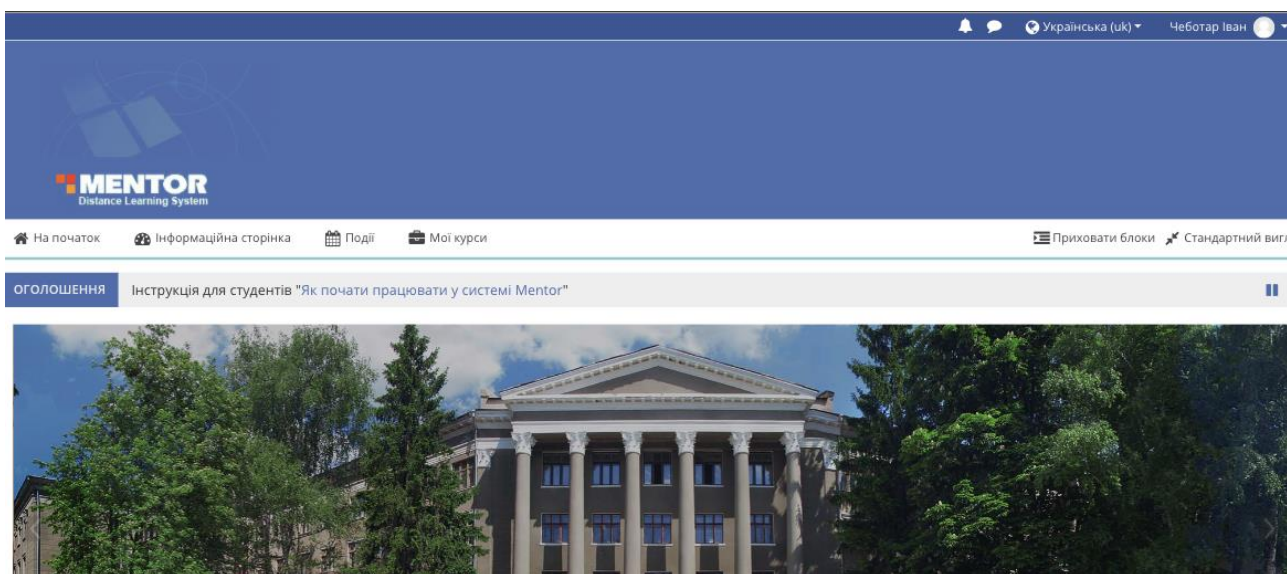

Рис. 10 Візуалізація сайту Mentor

Щоб завантажити навчальні матеріали до Moodle, вчителі повинні створити структуру дистанційного навчання. Ця структура включає дисципліну згідно з робочою програмою, але може включати й інші матеріали залежно від особливостей дисципліни та побажань викладача.

Перш за все, ми розмістили свої лекції на веб-сайті Mentor. Сайт має дуже зручний інтерфейс тож управління сайтом не буде складним. Як тільки студент увійде до свого особистого акаунта, він відразу побачить курс, який повинен пройти (див. Рис. 11).

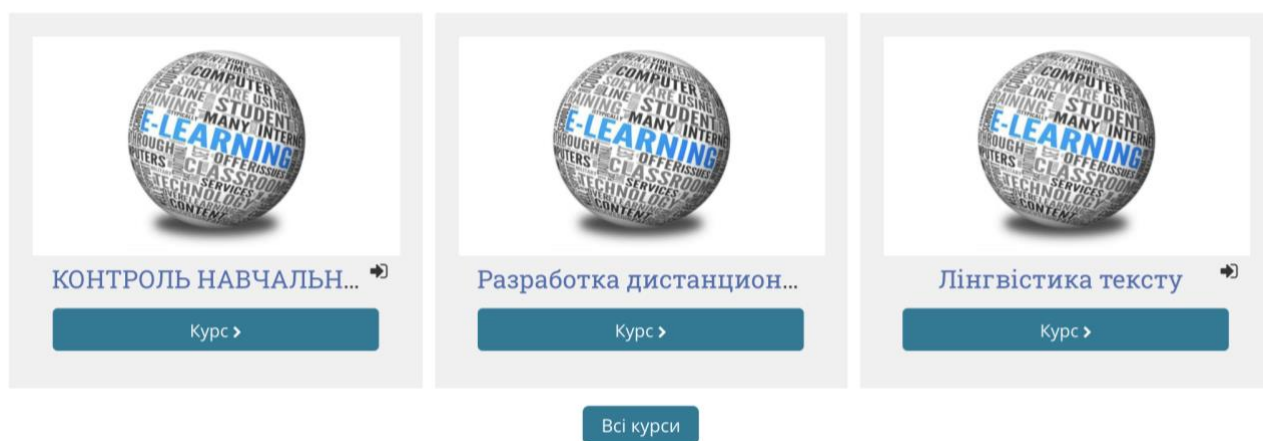

Рис. 11 Лекційний курс для студентів на сайті Mentor

Після ознакомлення студент може розпочати вивчення лекційного матеріалу. Наші лекції дуже зручно розділено на теми та підтеми, які завантажуються у форматі PDF на платформу Mentor, і в кінці кожної лекції є тести, які дозволяють студенту перевірити отримані знання.

Наші лекції розділені на два модулі. В першому модулі ми розмістили такі лекції як «Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна», «Визначення поняття текст» та «Проблема сприйняття і його інформаційна насиченість». До другого модулю ми включили такі лекції як «Текст як закінчене інформаційне структурне ціле», «Типи текстів», «Методи лінгвістичних досліджень» та «Ораторське мистецтво» (див. Рис. 12).

Модуль 1

Лекція 1. Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна

- [Тема 1. Визначення лінгвістики тексту](#)
- [Тема 2. Предмет та об'єкт лінгвістики тексту](#)
- [Тема 3. Місце лінгвістики тексту серед інших дисциплін](#)
- [Тема 4. Основні напрямки розвитку лінгвістики тексту](#)
- [Тема 5. Історія становлення лінгвістики тексту](#)
- [Тема 6. Методи дослідження лінгвістиці у тексту](#)

Тест до лекції 1

 1 з 0 спроб

Лекція 2. Визначення поняття текст

- [Тема 1. Проблема дефініції тексту в лінгвістиці](#)

Рис. 12 Розташування лекцій на сайті Mentor

Програма Mentor має багато функцій, які можуть допомогти студенту швидко та легко зрозуміти управління програмою (див. Рис. 13).

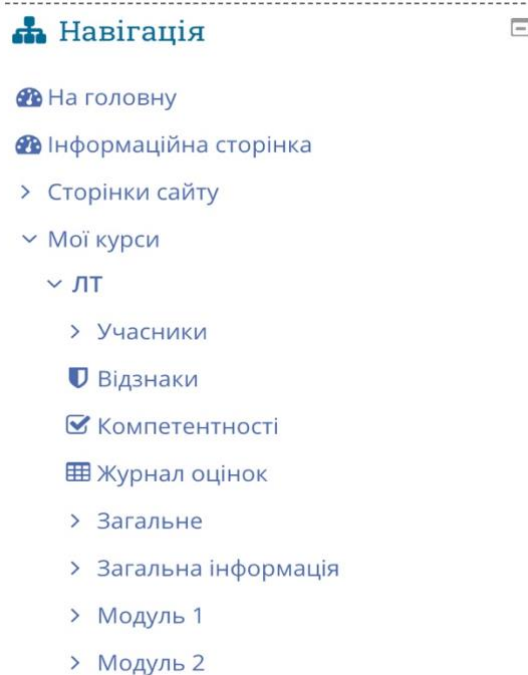

Рис. 13 Засоби навігації на сайті Mentor

Вивчивши матеріали, студент може продовжити тестування. Ми влаштували лекції якомога зручніше, щоб наприкінці кожної лекції були тестові завдання. Кожна лекція містить один тест, який містить 30 запитань (див. Рис. 14).

Лекція 1. Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна

- [Тема 1. Визначення лінгвістики тексту](#)
- [Тема 2. Предмет та об'єкт лінгвістики тексту](#)
- [Тема 3. Місце лінгвістики тексту серед інших дисциплін](#)
- [Тема 4. Основні напрямки розвитку лінгвістики тексту](#)
- [Тема 5. Історія становлення лінгвістики тексту](#)
- [Тема 6. Методи дослідження лінгвістиці у тексту](#)

 [Тест до лекції 1](#)

 1 з 0 спроб

Рис. 14 Розташування тестових завдань на сайті Mentor

Тестові завдання налічують 210 запитань. Кожен тест закритий та має лише одну правильну відповідь. Конфігурація сайту Mentor дозволяє пройти тест максимально комфортно, а студент завжди має можливість негайно перевірити результати тесту (див. Рис. 15).

Лінгвістика тексту ...

Питання 1
Відповіді ще не було
Макс. оцінка до 1,00
🚩 Відмітити питання
⚙️ Редагувати питання

Коли виникла лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна?

Виберіть одну відповідь:

- 60-х – 70-х роки 20 століття
- 50-х – 60-х років 19 століття
- 60-х – 70-х років 19 століття
- 50-х – 60-х років 20 століття

➡️ Перехід по тесту

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30		

Завершити спробу...

Розпочати нову спробу

Наступна сторінка

Рис. 15 Тестові завдання у процесі складання

Після вивчення лекцій студент має можливість скласти тест, але якщо він не впевнений і розуміє, що йому потрібен час для підготовки, він має можливість скласти тест (див. Рис. 16).

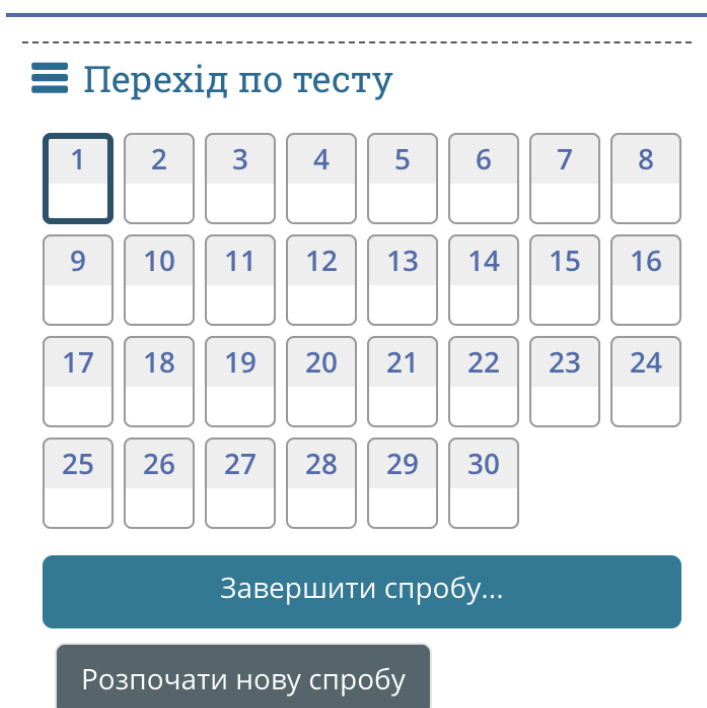

Рис. 16 Функції тестового завдання у процесі складання

Якщо студент пропустить запитання, він також матиме змогу перевірити, яке питання потрібно заповнити. Ця функція доступна на веб-сайті Mentor, що дуже зручно (див. Рис. 17).

Тест до лекції 1

Результати спроби

Питання	Статус
1	Відповідь збережено
2	Відповідь збережено
3	Відповідь збережено
4	Відповіді ще не було
5	Відповіді ще не було
6	Відповіді ще не було

Рис. 17 Результат тестових завдань після складання

Отже, надані нами ілюстрації дозволяють зрозуміти, що платформа Mentor на основі програми Moodle структурована та являється якісним ресурсом.

Окрім зручного інтерфейсу, усі команди в цій програмі є консольними елементами управління, що полегшує процес навчання та перевірки знань за допомогою тестових завдань. Також, платформа Mentor має безліч інших переваг, що дозволяють її ширше використовувати.

4.6. Розроблення тестів контролю якості для студентів на дистанційному навчанні

Завдяки постійному розвитку суспільства, інтеграційні процеси та глобалізація, вища освіта зазнає значних змін. В останні десятиліття суспільство занурене в процес інформатизації, який пов'язаний майже з усі сфери людської діяльності, включаючи освіту. Завдяки новим інформаційні технології мають нову форму навчання – дистанційне навчання.

Сучасний розвиток системи освіти в Україні характеризується модернізацією та орієнтацією на західну модель освіти, яка засвідчила свою цінність у розвитку. Вступ України до Болонського освітнього процесу також стимулює входження до європейського освітнього та наукового простору. В рамках цього процесу заплановано деякі зміни для покращення якості навчання. Обов'язковою умовою є розробка та вдосконалення форм і методів моніторингу академічних результатів, що забезпечують зворотний зв'язок у навчанні. Однією з форм автоматизованого контролю є комп'ютерне тестування - процедура, яка дозволяє отримати об'єктивну, оперативну та достовірну інформацію про знання учнів, отримані в процесі навчання, готовність прийняти новий матеріал. І хоча тестування, безумовно, не єдиний спосіб контролю, у багатьох випадках це допоможе зробити це швидко [42, с. 73].

Перевага тестування з використанням різних комп'ютерних систем полягає в тому, що ви можете взяти інтерв'ю у багатьох студентів з різних предметів після заповнення всіх матеріалів за однакових умов та за однаковою шкалою оцінювання. Це значно скорочує час перевірки знань учнів, автоматизує процес обробки результатів тестування, зменшує навантаження вчителя.

Група з 10 студентів кафедри прикладної лінгвістики взяли участь у тестуванні, які продемонстрували систематичну перевірку сформованості професійних компетенцій.

Отже, ми перевірили ефективність засвоєння лекцій за допомогою тестових завдань. У процесі педагогічного тестування ми використовували метод множинного вибору. Група із 10 студентів проходили тестування за першою лекцією «Лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна» (див. Рис. 18).

Питання 1
Завершено
Балів 1,00 з 1,00
Відмітити питання
Редагувати питання

Коли виникла лінгвістика тексту як самостійна наукова дисципліна?

Виберіть одну відповідь:

- 50-х – 60-х років 19 століття
- 60-х – 70-х років 19 століття
- 60-х – 70-х роки 20 століття
- 50-х – 60-х років 20 століття

Питання 2
Завершено
Балів 0,00 з 1,00
Відмітити питання
Редагувати питання

На стикі яких наук була сформована лінгвістична теорія тексту?

Виберіть одну відповідь:

- інформатика, психологія, лінгвістика, риторика, прагматика, семіотика, герменевтика, бібліологія, соціологія
- інформатика, психологія, лінгвістика, риторика, прагматика, семіотика, герменевтика, бібліологія, генетика
- інформатика, психологія, лінгвістика, риторика, прагматика, семіотика, герменевтика, бібліологія, алгебра
- інформатика, психологія, лінгвістика, риторика, прагматика, семіотика, герменевтика, бібліологія, фізика

Рис. 18 Розташування відповідей у програмі Ментор

На даному зображенні ми можемо зрозуміти, що коли студент маж помилку у відповіді на запитання вона буде відображатися червоним кольором, а якщо правильну відповідь ми будемо бачити зелений колір.

Протестувавши 10 студентів ми отримали різноманітні рівні отриманих знань, результати яких ми можемо побачити нижче.

Отже, перший студент пройшов тестування витративши при цьому 11 хвилин та 30 секунд і набрав 4,64 балів із 8,70 можливих відповівши лише на 16 питань з 30 (див. Рис. 19).

Витрачено часу	11 хв 30 сек
Балів	16,00/30,00
Оцінка	4,64 з можливих 8,70 (53,33%)

Рис. 19 Результат тестування першого студента

Результати цього студента мали низьку оцінку, що свідчить про низький рівень підготовки до тестових завдань або погано вивчений та лекційний матеріал, що може бути причиною поганих оцінок.

Ми зможемо перевірити ретельніше цю інформацію за результатами тестування інших студентів, які були рівними щодо вивчення лекцій та написання завдань безпосередньо з тесту.

Другий студент пройшов тестування за 7 хвилин та 16 секунд та отримав 3,48 балів із 8,70 можливих відповівши лише на 12 питань з 30 (див. Рис. 20).

Витрачено часу	7 хв 16 сек
Балів	12,00/30,00
Оцінка	3,48 з можливих 8,70 (40,00%)

Рис. 20 Результат тестування другого студента

Другий студент надав також поганий результат зі складання тестових завдань витративши на 30 питань мало часу, а саме 7 хвилин та 16 секунд.

Наступний, третій студент пройшов тестування витративши 34 хвилини та 56 секунд на його складання. Він заробив 7,25 балів з 8,70 можливих відповівши на 25 питань з 30 (див. Рис. 21).

Витрачено часу	34 хв 50 сек
Балів	25,00/30,00
Оцінка	7,25 з можливих 8,70 (83,33%)

Рис. 21 Результат тестування третього студента

Що стосується результатів третього студента, він дав дуже хороші результати з великою кількістю балів, а це означає, що він засвоїв лекційний матеріал, який ми розробили, і це дало йому можливість скласти тест на позитивний рівень і отримати високий бал.

Четвертий студент пройшов тестування витратив 35 хвилини та 10 секунд на його складання відповівши на 20 питань з 30 та отримав 5,80 балів із 8,70 можливих (див. Рис. 22).

Витрачено часу	35 хв 10 сек
Балів	20,00/30,00
Оцінка	5,80 з можливих 8,70 (66,67%)

Рис. 22 Результат тестування четвертого студента

Отже, як ми можемо бачити четвертий студент витратив майже стільки ж часу як і третій студент але відповів лише на 20 питань, скоріш за все він не ретельно підготувався за лекційним матеріалом.

Наступний, п'ятий студент пройшов тестування витративши при цьому всього 18 хвилин та 36 секунд відповівши на 21 питання з 30. Він набрав 6,09 балів з 8,70 можливих (див. Рис. 23).

Витрачено часу	18 хв 36 сек
Балів	21,00/30,00
Оцінка	6,09 з можливих 8,70 (70,00%)

Рис. 23 Результат тестування п'ятого студента

Як ми можемо бачити по результатам п'ятого студента, він надав не дуже гарний результат та витратив на тестування всього на всього 18 хвилин.

Шостий студент пройшов тестування витративши при цьому 28 хвилин та 11 секунд. Даний студент отримав результат 7,54 із 8,70 можливих (див. Рис. 24).

Витрачено часу	28 хв 11 сек
Балів	26,00/30,00
Оцінка	7,54 з можливих 8,70 (86,67%)

Рис. 24 Результат тестування шостого студента

Результати шостого студента є позитивними, що також говорить про засвоєння лекційного матеріалу даним студентом.

Сьомий студент пройшов тестування за 31 хвилин та 18 секунд і отримав 6,38 балів із 8,70 можливих відповівши лише на 22 питань з 30 (див. Рис. 25).

Витрачено часу	31 хв 18 сек
Балів	22,00/30,00
Оцінка	6,38 з можливих 8,70 (73,33%)

Рис. 25 Результат тестування сьомого студента

Отже, сьомий студент надав результати середнього рівня, але навіть при цьому результат не є задовільними.

Восьмий студент пройшов тестування потративши при цьому 17 хвилин та 33 секунди. Він набрав 3,19 балів з 8,70 можливих відповівши лише на 11 питань з 30 (див. Рис. 26).

Витрачено часу	17 хв 33 сек
Балів	11,00/30,00
Оцінка	3,19 з можливих 8,70 (36,67%)

Рис. 26 Результат тестування восьмого студента

Щодо результатів восьмого студента, ми бачимо що даний результат не є задовільним так, як студент не відповів навіть на половину питань.

Дев'ятий студент пройшов тестування за 20 хвилин та 12 секунд набравши 5,22 балів з 8,70 можливих та відповів на 18 питань з 30 (див. Рис. 27).

Витрачено часу	20 хв 12 сек
Балів	18,00/30,00
Оцінка	5,22 з можливих 8,70 (60,00%)

Рис. 27 Результат тестування дев'ятого студента

Як нам вже відомо дев'ятий студент має незадовільний результат хоч він і відповів на більшість питань.

Останній, десятий студент пройшов тестування потративши при цьому 27 хвилин і 28 секунд та набрав 8,41 балів з 8,70 можливих відповівши на 29 питань з 30 (див. Рис. 28).

Витрачено часу	27 хв 28 сек
Балів	29,00/30,00
Оцінка	8,41 з можливих 8,70 (96,67%)

Рис. 28 Результат тестування десятого студента

Останній студент також отримав задовільну оцінку після складання тестових завдань та набрав самий високий бал. Отже, п'ятеро студентів отримали незадовільну оцінку, порівняно з іншими п'ятьма студентами які мають позитивний бал. Слід сказати, що причиною негативних балів не є матеріал, який ми розробили. Під час підготовки самих студентів лекційні матеріали не були вдало опрацьовані так, як інша частина студентів отримали задовільні оцінки.

Ми також розробили діаграму на які візуально продемонстрували діахронічний аналіз згідно з результатів тестувань. Даний аналіз показав, що розроблені нами лекції студенти вивчили досить ретельно, але існують декі недоліки, які стали на заваді для кількох студентів для успішного завершення тестових завдань, незважаючи на їхню якість чи тематику (див. Рис. 29).

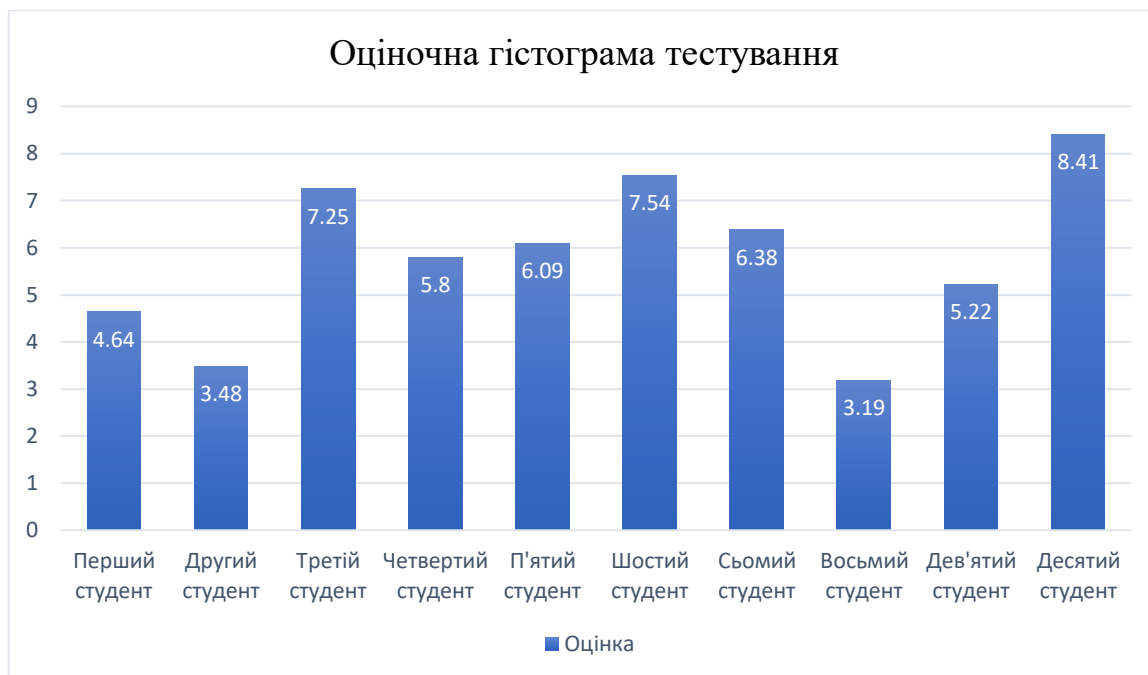

Рис. 29 Оціночна гістограма тестування за предметом «Лінгвістика тексту»

Завдяки даній гістограмі ми наочно бачимо, що п'ять студентів мають задовільні оцінки, коли інші п'ять мають не задовільний бал. Це може вказувати на те, що деякі зі студентів не ретельно підготувалися до тестового завдання за матеріалом який ми розробили. Отже, завдяки нашому методу оцінки ми фактично бачимо, що набір підготовленого лекційного матеріалу є дійсним, але деяким студентам потрібно приділити більше уваги вивченню лекційного матеріалу.

Окрім розробки лекційного матеріалу та перевірки тестів ми перевіряли ефективність та якість тестових завдань. У процесі педагогічного тестування ми використовували метод множинного вибору.

За результатами виконаних тестових завдань ми зробили детальний розрахунок, який включає в себе статистичні показники якості тестових завдань:

- тип питання;
- назва питання або його коротка ідентифікація;
- кількість спроб за кожним запитанням;
- успішність;

– стандартне відхилення, яке характеризує розкид значень оцінок, отриманих за дане завдання тесту, що часто використовується для зручності в інтерпретації тестових результатів. Воно позначається символом δ_y і обчислюється як корінь квадратний із значення за формулою (див. Рис. 30);

$$\delta_y = \sqrt{\frac{\sum (y_i - M_y)^2}{N-1}}$$

Рис. 30 Формула обчислення стандартного відхилення

- оцінка навмання – оцінка, яку міг би отримати студент при випадковому вгадуванні відповідей;
- призначена вага, яка призначається до тестового завдання при формуванні сценарію тесту;
- ефективна вага, яка характеризує фактичну частку конкретного завдання («позиції» в тесті) в підсумковій оцінці студентів за тест;
- розрізнення. Показує відмінність між питанням, які оцінюватимуть впізнання окремого факту, і питанням, які оцінюватимуть застосування знань;
- ефективність розрізнення.

Детальніше це може бути зображено нижче (див. Рис. 31).

№ пит.	Тип питання	Коротке означення питання	Спроб	Успішність	Станд. відхилення	Оцінка навмання	Призначена вага	Ефективна вага	Розрізнення	Ефективність розрізнення
1	Множинний вибір	1_1	10	67,53 %	45,10 %	7,14 %	1,00 %	1,93 %	57,17 %	70,41 %
2	Множинний вибір	3_7	10	47,79 %	32,57 %	12,50 %	1,00 %	1,13 %	26,65 %	30,89 %
3	Множинний вибір	3_1	10	45,45 %	41,56 %		1,00 %	1,86 %	57,56 %	65,33 %
4	Множинний вибір	3_2	10	63,64 %	50,45 %		1,00 %	2,10 %	60,74 %	80,03 %
5	Множинний вибір	3_3	10	54,55 %	46,71 %		1,00 %		-8,35 %	-11,23 %
6	Множинний вибір	3_4	10	54,55 %	45,39 %		1,00 %	1,62 %	39,43 %	46,53 %
7	Множинний вибір	3_5	10	54,55 %	52,22 %		1,00 %	1,49 %	28,00 %	36,04 %
8	Множинний вибір	3_6	10	42,42 %	47,35 %		1,00 %	1,44 %	28,99 %	35,21 %
9	Множинний вибір	4_1	10	40,91 %	43,69 %	0,00 %	1,00 %	1,37 %	28,51 %	33,26 %
10	Множинний вибір	4_2	10	63,64 %	42,37 %	0,00 %	1,00 %	1,77 %	51,19 %	60,36 %

Рис. 31 Показники якості тестового питання за предметом «Лінгвістика тексту»

Отже, на даній таблиці ми можемо бачити на скільки якісні тестові запитання за предметом «Лінгвістика тексту». Це ми можемо зрозуміти з допомогою критеріїв які розташовані вище. Перш за все давайте звернемо увагу на тип питання. Ми обрали типи питання тільки з множинним вибором так, як даний тип тестового завдання підходить нам найбільше. Далі ми бачимо колонку з кількістю спроб за кожне питання, яка дає змогу нам зрозуміти що всі 10 студентів відповіли на кожне питання. Колонка, яка має назву успішність має середній результат. Ми бачимо що успішність виконання тестового питання загалом налічує не менше 50%.

Далі йде колонка стандарту відхилення і за допомогою інформації, яку ми бачимо ми можемо зробити висновок, що всі питання мають майже однакове значення. Всі 10 питань мають середній коефіцієнт відхилення з кількістю 44,74%, що є загалом гарним показником.

За допомогою колонки із назвою оцінка навмання ми бачимо, що тільки деякі питання мали необмірковану відповідь. У нашому випадку ми бачимо що тільки перші два питання мали відповіді навмання але навіть процентне співвідношення 12,50% є малою кількістю. Колонки з назвами ефективна вага та ефективність розрізнення загалом мають задовільні результати.

Moodle дозволяє оцінити загальний результат тесту. Також порівняйте результати кожної групи із загальним результатом. Дизайн графіку результатів дозволяє побачити розподіл відповідей і те, чим він відрізняється від звичайного розподілу. Графік дозволяє побачити очевидні аномалії (хоча деякі з них можуть мати проблеми з тестом, а не самим тестом), щоб побачити, наскільки складним був тест для групи. Миттєво розрахована статистика дозволяє заглибитися ще глибше в аналіз.

Для більш узгодженого розуміння ми отримали статистичні показники тесту з веб-сайту Mentor за результатами тесту до першої лекції (див. Рис. 32).

У даній таблиці ми показали такі параметри:

– кількість перших та всього спроб – інформація про те, скільки людей було протестовано;

– середній бал з перших, останніх та зі всіх спроб, а також середній бал з найвище оцінених спроб використовується у випадку, якщо ви дозволяєте студентам проходити тестування кілька разів, то якісний поступ буде показувати збільшення середньої оцінки останніх спроб у порівнянні з першими;

– медіана оцінки показує середину між найменшим та найбільшим значенням. При нормальному тестові бали половини студентів повинні бути меншими за це значення;

– стандартне відхилення – визначає розкид балів по відношенню до середньої величини;

– значення асиметрії розподілу – визначає наскільки крива нормального розподілу нахилена вліво або вправо. Нульове значення означає абсолютну симетрію. Позитивне значення означає, що вершина нахилена ліворуч, а негативне – що праворуч. Тобто, в першому випадку тест в цілому був складним для групи студентів, а в другому – легкий. Якщо вершина занадто відхилена, то потрібно детальніше проаналізувати тест для його виправлення;

– значення ексцесу розподілу – визначає міру сукупчення результатів учасників тестування. Ексцес визначає “крутизну” кривої розподілу. Для нормального розподілу значення ексцесу дорівнює нулю. Потрібно намагатися, щоб це значення було в межах 0;

– коефіцієнт внутрішньої узгодженості – показує внутрішню узгодженість між окремими питаннями та тестом в цілому. Якщо значення більше 75%, то тест є задовільним. Якщо ж значення менше 64%, то тестування в загальному є незадовільним і потрібно його переглянути на коректність запитань;

– внутрішня узгодженість тесту – характеристика тесту, яка вказує на ступінь однорідності завдань тесту;

– співвідношення помилок – це значення пов’язане з коефіцієнтом внутрішньої узгодженості і визначає відсоток стандартного відхилення, що

може трапитися через випадковості, а не в результаті відмінності між знаннями студентів;

– стандартна помилка – оцінює, на скільки стандартне відхилення відбувається через випадкові ефекти і є мірою невизначеності в оцінці будь-якого даного студента. Чим менша стандартна помилка, тим більш достовірною є оцінка.

Назва тесту	Тест до лекції 1
Назва курсу	Лінгвістика тексту
Кількість перших повністю оцінених спроб	10
Всього спроб	12
Середня оцінка по перших спробах	36,79%
Середня оцінка по всіх спробах	38,47%
Середня оцінка з останніх спроб	31,01%
Середня оцінка з найвищих оцінених спроб	46,20%
Медіана оцінки (для найвище оцінена спроба)	45,28%
Стандартне відхилення (для найвище оцінена спроба)	22,71%
Значення асиметрії розподілу (для найвище оцінена спроба)	-0,3800
Значення ексцесу розподілу (для найвище оцінена спроба)	0,6399
Коефіцієнт внутрішньої узгодженості (для найвище оцінена спроба)	74,94%
Помилка відношення (для найвище оцінена спроба)	43,14%
Стандартна помилка (для найвище оцінена спроба)	17,74%

Рис. 32 Статистичні показники тестів за предметом «Лінгвістика тексту»

Отже, у даній статистиці ми бачимо, що усього було протестовано 10 студентів. Середня оцінка по перших, останніх та всіх спробах має майже один і той самий результат в діапазоні від 31,01% до 38,47%. Оцінка з останніх спроб має найменший відсотковий показник 31,01%. На відміну від цих показників, категорія середня оцінка з найвищих оцінених спроб має найбільший відсотковий показник 46,20%. Проте, оцінка за нормальний середній бал повинен потрапляти в межі 50-75% тому, це свідчить що тест в деяких питаннях може мати помилки але не критичні.

Стандарт відхилення всього тестування налічує всього лише 22,71% що є задовільним результатом тому, що нормальне очікування для цих значень

знаходиться в межах 12-18%. Отже, розкид балів по відношенню до середньої величини є невеликим.

Значення асиметрії розподілу та ексцесу налічують -0,3800 та 0,6399, це свідчить про те, що тест в цілому був складним для групи студентів та відповідає нормальній мірі сукупчення результатів учасників тестування.

Коефіцієнт внутрішньої узгодженості досягає 74,94% що вказує на те, що тест є задовільним так, як майже досягає відмітки в 75%.

Помилка відношення показує, що відсоток стандартного відхилення, що може трапитися через випадковості, а не в результаті відмінності між знаннями студентів є задовільним так, як не перевищує 50% а відповідає 43,14%.

Стандартна помилка з показником в 17,74% показує, що загалом оцінки студентів є достовірними так, як не значно перевищують стандартний показний в 8% та більша частина знань студентів відповідає оцінкам за тестування.

Підсумовуючи, ми можемо зробити висновок, що завдяки нашому методу оцінювання ми дійсно бачимо, що комплекс розробленого лекційного матеріалу та тести є якісними, але деяким студентам необхідно приділити більше уваги вивчання лекційного матеріалу та витрати більше часу на складання тестового завдання.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 4

Важливим аспектом комп'ютерного тестування є наявність уніфікованих інструментів, призначених для комфортної та ефективної роботи з тестами для вчителів для учнів. Одна версія такого пристрою використовується для тестування модуля тесту Moodle.

На сьогоднішній день існує дві основні форми тестових завдань: закрита і відкрита. Також, вони поділяються за принципом побудови відповіді на: простий множинний, множинний, альтернативні, відновлення відповідальності частини та відтворення правильної послідовності.

Тестові завдання закритої форми пропонують вибір однієї правильної відповіді з кількох запропонованих. Для таких тестових завдань відповіді потрібно розміщувати в певному порядку. При комп'ютерному тестуванні корисно використовувати роль закритої форми, оскільки їх можна легко обробити.

Найпростіші тестові завдання в закритій формі, засновані на принципі побудови відповіді, є альтернативними тестовими завданнями.

Альтернативні тестові завдання включають наявність двох варіантів відповідей, включаючи «так – ні», «правильно – неправильно». Вони використовуються для попередньої перевірки правильності вибору чи рішення щодо змісту завдання, не розкриваючи його суть.

Тестове завдання з множинним вибором складається з проблемної частини, яка містить твердження або питання, і варіантів вибору, з яких студенти повинні визначити правильну відповідь. Варіанти вибору мати кілька правдоподібних відповідей, що скорочує ймовірність вгадування правильної відповіді. Варіанти вибору повинні містити тільки порівнянні поняття, що мають в своєму змісті загальні істотні ознаки, за якими їх можна порівняти

Для того, щоб перевірити ефективність порівняння тестових завдань, ми провели експеримент, в якому протестували студентів кафедри філології та

спеціальної «Прикладної лінгвістики» Національного авіаційного університету імені М. Є. Жуковського «Авіаційний інститут у Харкові».

Тестування дало кілька результатів, які ми розглянули і дійшли висновку, що лекційний матеріал має чітку структуру, і кожна лекція має повне смислове навантаження, що допомагає студенту якомога легше вчитися.

Конфігурація нашого сайту дозволяє зробити тест максимально комфортним, а студент завжди має можливість негайно перевірити результати тесту.

Окрім отримання загальних результатів випробувань, ми також розробили гістограми, які чітко надавали нам дані, що вказують на рівень володіння матеріалом.

Таким чином, ми бачимо, що десять студентів, які пройшли тестування з предмету «Текстознавство», мають такі результати. Троє учнів мають недостатню оцінку, інші троє мають середню оцінку, а останні чотири учні мають задовільну оцінку.

Ми також проаналізували якість випробуваного матеріалу та оцінили його, що дозволило зрозуміти, що наші випробування відповідають стандартам якості для успішного управління матеріалами. Аналіз результатів та оцінка якості нашої роботи показали, що впровадження ситуаційних та алгоритмічних методів сприяло значному підвищенню рівня сформованості учнів, що свідчить про їх ефективність та доцільність.

ВИСНОВКИ

Дистанційне навчання покликане допомогти у глобальному навчальному просторі, виступає ефективним доповненням до традиційних форм навчання, як засіб часткового вирішення його нагальних проблем, зокрема забезпечує можливість гнучкого та високопрофесійного вивчення різних предметних областей, умінь та навичок з багатьох навчальних дисциплін. надати студентам інтенсивне практичне використання методів та засобів інформаційно-комунікаційних технологій, розвиває вміння та навички в сучасній науці та практиці. Впровадження елементів дистанційної освіти в школи є необхідною умовою досягнення сучасного рівня якісної освіти.

Використання системи дистанційного навчання як способу оптимізації педагогічної взаємодії докорінно змінює психологію учня (студента, слухача): вона працює цілеспрямовано, активно, ініціативно та змінює психологію вчителя. Місце учня в навчанні змінюється: навчання переростає в самонавчання, самовиховання, перетворення слухача з об'єкта на суб'єкта цього процесу. Учитель перестає бути повторювачем знань на різних типах занять, має можливість працювати з кожним учнем індивідуально під час консультаційних годин.

Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

До плюсів дистанційної форми навчання відносяться: гнучкість, якісні матеріали, індивідуальний підхід, оволодіння сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, можливість навчатись у будь-якому місці, навчання без відриву від основної діяльності та мобільність.

Як зазначає Т. Дерба, у рамках дистанційної форми навчання можна виділити наступні модифікації: дистанційна форма навчання, дистанційно-очна

форма навчання, класно-дистанційна форма, дистанційна форма навчання з учителем-куратором, учні беруть участь в окремих тематичних семінарах, які обговорюються на очних заняттях.

Процес створення дистанційного навчального курсу передбачає п'ять послідовних розділів: розділ інструкцій, інформаційна система ресурсу, керуючий розділ (тестування і механізм оцінки), комунікативний розділ (інтерактивна навчальна система), система управління, яка об'єднує їх.

Основним завданням нашого дослідження було розроблення дистанційного курсу за предметом «Лінгвістика тексту». Лінгвістика тексту – це область лінгвістичних досліджень, предметом якої є правила побудови неперервного тексту та його семантичні категорії.

Розроблення дистанційного курсу передбачає використання різних систем дистанційного навчання. Нам вдалось виділити найпопулярніші: ATutor, Moodle, Claroline, Live@edu, eFront, SharePointMS. Але ми вирішили, що платформа Mentor на базі Moodle має достатньо переваг які нам потрібні для розробки дистанційного навчання.

Отже, нами було розроблено курс «Лінгвістика тексту», якій налічує сім лекцій. Весь курс був розділений на дві частини до яких було додано по одному модулю за матеріалами які ми розробили. Ми завантажили свої лекції та тестові завдання в систему дистанційного навчання Mentor, яка успішно використовується в ХАІ. Mentor базується на Moodle, який є універсальною системою, що містить майже всі інструменти для успішного дистанційного навчання.

Кожна лекція має повне смислове навантаження, що допомагає студенту якомога легше засвоїти матеріал.

Ми приділили особливу увагу інтерфейсу наших лекцій, оскільки це один з найважливіших моментів сприйняття тексту, а тому кожна лекція має свою назву та багато інформації, яка не перевищує п'яти сторінок.

З метою забезпечення якості освіти в сучасних умовах ми розробили тестові завдання. Переваги цього методу контрольної-оцінної діяльності, якого

ми дотримувались при його впровадженні на науковій основі, що включає не лише задоволення загальних вимог до педагогічних вимірювань, а й конкретних вимог до тестування завдань різної форми.

Таким чином, платформа Mentor дає студенту можливість вивчати курси, які ми читаємо на відстані, у найзручнішій формі, а також виконувати тестові завдання, які забезпечать реальний рівень знань студента.

Для того, щоб перевірити ефективність порівняння тестових завдань, ми провели експеримент, в якому протестували студентів кафедри філології та спеціальної «Прикладної лінгвістики» Національного авіаційного університету імені М. С. Жуковського «Авіаційний інститут у Харкові».

Тестування дало кілька результатів, які ми розглянули і дійшли висновку, що лекційний матеріал має чітку структуру, і кожна лекція має повне смислове навантаження, що допомагає студенту якомога легше вчитися. Конфігурація нашого сайту дозволяє зробити тест максимально комфортним, а студент завжди має можливість негайно перевірити результати тесту.

Окрім отримання загальних результатів випробувань, ми розробили гістограми, які чітко надавали нам дані, що вказують на рівень володіння матеріалом.

Також, нами було проаналізовано якість випробуваного матеріалу та його оцінювання, що дозволило зрозуміти, що наші випробування відповідають стандартам якості для успішного управління матеріалами. Аналіз результатів та оцінка якості нашої роботи показали, що впровадження ситуаційних та алгоритмічних методів сприяло значному підвищенню рівня сформованості учнів, що свідчить про їх ефективність та доцільність.

Отже, ми розробили курс «Лінгвістика тексту», який відповідає всім вимогам що до складання дистанційного навчання. Створений у процесі даного дослідження дистанційний курс може зробити певний внесок у вдосконалення процесу дистанційного навчання та подолання певних проблем зв'язку між викладачем та здобувачем вищої освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраамов Ю.С. Практика формування інформаційно-образовальної середовища на основі дистанційних технологій / Ю.С. Авраамов // Телекомунікації та інформатизація освіти. – 2004. – № 2. – С. 40–42.
2. Андреев А.А. Дистанційне навчання: сутність, технологія, організація / А. А. Андреев, В. І. Солдаткін. – М. : Видавництво МЕСІ, 2010. – 196 с.
3. Андреев А.В. Практика електронного навчання з використанням Moodle. / А.В. Андреев, С.В. Андреева, І.Б. Доценко – Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2008. – 146 с.
4. Антипов Г.А., Донських О.А., Марковина І.Ю., Сорокін Ю.А. Текст як прояв культури. / Г.А. Антипов, О.А. Донських, І.Ю. Марковина, Ю.А. Сорокін – Новосибірськ, 1989. – 220 с.
5. Бахтін М.М. Збірка творів / М.М. Бахтін – Російський акад. наук. – М. : Російське слово, 2012. – т.5. – 230 с.
6. Белозубов А.В., Николаєв Д.Г. Система дистанційного навчання Moodle : навчально-методичне посібник / А.В. Белозубов, Д.Г.Николаєв – СПб., 2007. – 190 с.
7. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти / В.Ю. Биков. – К. : Аттика, 2009. – 684 с.
8. Божкова В.В. Тестування як форма контролю знань: переваги та недоліки / В.В. Божкова, Л.Ю. Сагер // Сучасні проблеми вищої освіти України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Матеріали науково-методичної конференції, м. Суми, 6-7 жовтня 2010р. / За ред. О.В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2010. – С. 113–115.
9. Булах І. Є. Створюємо якісний тест : [навч. посіб.] / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. – К. : Майстерклас, 2006. – 160 с.

10. Бухбиндер В.А. Розанов Е.Д. О целостности и структуре текста / В.А. Бухбиндер Е.Д. Розанова // Вопросы языкознания. – 1975. – No 6. – С. 74–83.

11. Буйницька О.П. Інформаційні технології і технічні засоби навчання [Текст] : навч. посіб. / О. П. Буйницька ; Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.

12. Валгина Н.С. Теория текста / Н.С. Валгина – М. : Логос, 2004. – 140 с.

13. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин – М. : Наука, 2018. – 139 с.

14. Дейк ван Т.А. Язык. Познание. Коммуникация / Т.А. ван Дейк – М. : Прогресс, 2012. – 312 с.

15. Демьянков В.З. Доминирующие лингвистические теории в конце XX века языка / В.З. Демьянков – М. : Наука, 2015 – С. 30–120.

16. Дерба Т.О. Дистанційне навчання школярів / Т.О. Дерба [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em13/content/09dtossi.html>.

17. Дибкова Л.М. Информатика і комп'ютерна техніка : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.М. Дибкова. – К. : Академвидав, 2005. – 416 с.

18. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.

19. Житник Б.Ю. Форми і методи навчання / Б.Ю Житник. – Х. : Основа, 2005 – 125с.

20. Звонников В.И., Чельшкова М.Б. Контроль качества обучения при аттестации / В.И. Звонников, М.Б. Чельшкова – М. : Логос, 2011. – 272 с.

21. Иванова Е.А. Логика: Учебник / Е.А. Иванова // 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Изд-во БЕК, 2002. – 368 с.

22. Ивлиев М.К. Разработка тестовых заданий для компьютерного тестирования : Учебно-методическое пособие / М.К. Ивлиев. – М. : ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2011. – 69 с.

23. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. / Ю.Н. Караулов // 1-е изд. – М. : «Наука», 1987. – 170 с.
24. Ким В.С. Тестирование учебных достижений. Монография / В.С. Ким – Уссурийск : Изд-во УГПИ, 2007. – 214 с.
25. Коваль Т.І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.І. Коваль. – К. : Вид. центр НЛУ, 2009. – 380 с.
26. Комп'ютерні системи контролю знань у дистанційному навчанні // Вісн. Акад. дистанц. освіти. – 2004. – № 2. – С. 68–71.
27. Красных В.В. Виртуальная реальность или реальная виртуальность? (Человек. Сознание. Коммуникация) / В.В. Красных – М. : Диалог-МГУ, 2018. – 352 с.
28. Кремень В.Г. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. / В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
29. Кухар Л.О., Сергієнко В.П. Конструювання тестів. Курс лекцій : навч. посіб. / Л.О. Кухар, В.П. Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.
30. Леонтьев А.А. Основы психолінгвистики / А.А. Леонтьев – М., 1999. – 203 с.
31. Майорова І.Г. Тестовий контроль навчальних досягнень учнів ПТНЗ : Методичні рекомендації / І.Г. Майорова – Донецьк, – 2010. – 42 с.
32. Медведева С.Н. Тутубалин П.И. Информационные технологии контроля и оценки знаний в системе дистанционного обучения Moodle – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ifets.ieee.org/russian/depository/v15_i1/html/11.htm.
33. Ніколаєнко С.М. Освіта в інноваційному поступі суспільства [Текст] / С.М. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2016. – 207 с.
34. Овсяніков В.І. Питання організації навчання без відриву від основної діяльності / В.І. Овсяніков. – М.: Изд-во МГОПУ, 1999. – 138 с.
35. Офіційні матеріали наради-семінару з питань нормативного забезпечення дистанційної форми навчання в Україні : Національний технічний

університет України «Київський політехнічний інститут»
м. Київ, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://ipo.kpi.ua/ua/distance/dlabout.html>.

36. Панченко Г. Д. Шевченко А.Ф. Інформаційно-освітнє середовище в професійній підготовці вчителя / Г.Д. Панченко, А.Ф. Шевченко // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – Вип. 11. – С. 69–81.

37. Самари Ш.М. Пути применения дистанционного обучения в системе образования / Ш.М. Самари // Аспирант и соискатель – 2009. – №5. – С. 84–88.

38. Сергієнко В.П. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань / В.П. Сергієнко. – К., НПУ, 2011. – 41 с.

39. Сьюзен М. Кейс, Дэвид Б. Свенсон. Создание письменных тестовых вопросов по базисным и клиническим дисциплинам / К.М. Сьюзен, Б.С. Дэвид – П. : Маркет Стрит – 2017 – 217 с.

40. Томашевский Б.В. Писатель и книга. Очерки текстологии [монография] / Б.В. Томашевский – Л., 2013 – 214 с.

41. Тураева З.Я. Лингвистика текста / З.Я. Тураева – М., 2016 – С. 21–220.

42. Фетісов, В.С. Комп'ютерні технології в тестуванні [Текст] : Навч.-метод. посібник / В.С. Фетісов. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. – 140 с.

43. Царенко В.О. Вебінар як технологія навчального співробітництва учнів і вчителів середніх шкіл / В.О. Царенко [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ite.ksu.ks.ua/webfm_send/208.

44. Чельшкова Н.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: учебное пособие / Н.Б. Чельшкова. – М. : Логос, 2002. – 432 с.

45. ATutor User Documentation [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://help.atutor.ca/general/>.

46. Bowling E. The evolution of Lotus e-Learning Software [Електронний ресурс] – 2009. – Режим доступу : http://www.ibm.com/developerworks/lotus/library/ls-elearning_evolution. – заголовок з екрану.

47. Claroline – Documentation [Электронный ресурс] – Режим доступа :
http://doc.claroline.net/en/index.php/Main_Page, 1.